Wondershare PDFelement

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій

Кваліфікаційна робота магістра з методики навчання іноземної мови

на тему: «Формування у майбутніх учителів іспанської мови лінгвосоціокультурної компетентності»

Допущено до захисту
«_____» 2022 року

студента групи Мсоі 01-21
педагогічного факультету романо-германської та української філології
освітньої програми: іспанська мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у закладах вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта

Чабан Анастасії Василівни

Wondershare PDFelement

Завідувач кафедри
_____
(найменування кафедри)

_____
(підпис) *(ПІБ)*

Науковий керівник:
доктор педагогічних наук, професор
Бігич О. Б.

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

КИЇВ – 2022

Wondershare PDFelement

ЗМІСТ

ВСТУП……..4

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1.1. Лінгвосоціокультурнат компетентність як цільова для формування у майбутніх учителів іспанської мови…….7

1.2. Студент бакалаврату як активний суб'єкт іншомовної освіти……11

1.3. Позааудиторна робота з іспанської мови як організаційна форма навчання іспанської мови та культури……..22

1.4. Культурологічний підхід до формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладі вищої освіти…….27

Висновки до розділу 1……..31

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

2.1. Цілі формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладі вищої освіти…….32

2.2. Етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладі вищої освіти…….35

2.3. "Діалог культур" як сучасна технологія формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладі вищої освіти…….37

2.4. Сучасні засоби формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладі вищої освіти……..42

Висновки до розділу 2…….47

РОЗДІЛ 3. ПРОБНЕ НАВЧАННЯ

3.1. Підготовка до пробного навчання……..48

3.2. Перебіг і результати пробного навчання……...50

3.3. Сценарій позаудиторного заходу «Два світи – дві культури»…….55

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

Висновки до розділу 3……..69
ВИСНОВКИ……70
РЕЗЮМЕ ……..…….....73
SUMMERY……75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……...77
ДОДАТКИ……...83

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

Вступ

З реформуванням системи іншомовної освіти в закладах вищої освіти актуалізується особистісно, комунікативно-діяльнісне, культурологічно-орієнтоване навчання іноземних мов і культур. Відповідно, завданням викладача іноземної мови є організувати такий навчальний процес навчання іноземної мови, в якому студент зможе успішно взаємодіяти в іншомовному міжкультурному спілкуванні та забезпечувати розуміння представників різноманітних мовних спільнот. Але, за нестачі аудиторного часу та зважаючи на той факт, що формування лінгвосоціокультурної компетентності відбувається, зазвичай, одночасно з формуванням будь-якої з мовних чи мовленнєвих компетентностей, викладачі не мають змоги приділити достатньо уваги її формуванню. Тому доцільним буде розглянути процес формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності під час позааудиторних заходів, оскільки останні не є обмеженими в часі, дозволяють студентам долучатися до їх організації та впливати на їхній зміст. Водночас у позааудиторний час до процесу навчання долучаться лише ті студенти, які є дійсно зацікавленими. З огляду на ці чинники найефективнішою організаційною формою для формування саме лінгвосоціокультурної компетентності вважаємо позааудиторну діяльність студентів з виучуваної іноземної мови.

Проблематика формування лінгвосоціокультурної компетентності та проведення позааудиторних заходів з іноземної мови досліджена у працях О.Б Бігич, Н. Ф. Бориско, Є.М. Вєрєщагіна, В. Г. Костомарова та інших. Проблема організації та проведення позааудиторної роботи з іспанської мови у закладах вищої освіти є **актуальним**, проте вона не є достатньо дослідженою, а отже, потребує подальшого дослідження.

Мета роботи – дослідити теоретичні засади формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності, розробити методику її формування та апробувати позааудиторний захід під час педагогічної

Wondershare PDFelement

практики.

Завдання дослідження:

- визначити складники лінгвосоціокультурної компетентності як цільової для формування у студентів бакалаврату;

- схарактеризувати психологічні особливості студентів молодших курсів у контексті особистісно-діяльнісного підходу,

- виокремити позаудиторну роботу з іспанської мови як особливу організаційну форму навчання ;

- обрати сучасний культуро зорієнтований підхід до формування лінгвосоціокультурної компетентності та сучасну технологію навчання "діалог культур";

- визначити цілі й описати етапи формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності та проілюструвати їх дотичними прикладами завдань;

- (описати культурний асимілятор як сучасний засіб формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності)

- укласти позааудиторний захід з іспанської мови й апробувати його під час педагогічної практики.

Для досягнення поставленої мети і висунутих завдань використано такі **методи наукового дослідження:**

– теоретичні: аналітичний огляд джерел з проблеми дослідження з метою визначення науково-теоретичного підґрунтя дослідження; контент-аналіз нормативних і звітних документів, виховних планів і програм (виявлення змісту і специфіки виховного процесу);

– емпіричні : педагогічне спостереження за позааудиторними заходами з іспанської мови на молодших курсах бакалаврату (аналіз навчального процесу); опитування студентів бакалаврату (список питань див. у Додатках) та пробне формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності під час педагогічної практики.

Практичне значення роботи полягає в укладанні сценарію

Wondershare PDFelement

позааудиторного заходу іспанською мовою «Два світи – дві культури», укладеного у форматі низки культурних асиміляторів.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що було уточнено складники лінгвосоціокультурної компетентності іспанською мовою, схарактеризовано студентів бакалаврату – майбутніх учителів іспанської мови в контексті особистісно-діяльнісного підходу, конкретизовано різновиди культуро зорієнтованого підходу до формування лінгвосоціокультурної компетентності.

Наукова новизна роботи полягає в підборі вправ для формування лінгвосоціокультурної компетентності під час позааудиторних засобів, спираючись на вікові та психологічні особливості студентів бакалаврату

Апробація роботи. Результати дослідження доповідались й обговорювались на засіданні секції методики формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх учителів/викладачів іспанської мови, кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій Київського Національного Лінгвістичного Університету на фаховій науково-практичній відеоконференції “Ad orbem per linguas. До світу через мови” 25 травня 2022 року.

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано тези: “Позааудиторна робота з іспанської мови: за результатами анкетування студентів бакалаврату” у матеріалах Міжнародної студентської науково-практичної відеоконференції “Ad orbem per linguas. До світу через мови”(2022).

Структура роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел, який налічує 63 найменування, зокрема 29 іспанською й англійською мовами, і додатків.

Wondershare PDFelement

Розділ 1

Теоретичні засади формування у майбутніх учителів іспанської мови іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності

1.1 . Лінгвосоціокультурна компетентність як цільова для формування у майбутніх учителів іспанської мови

Існує низка визначень лінгвосоціокультурної компетентності, а також її складників. Згідно з підручником методики навчання іноземних мов і культур (2013) "Лінгвосоціокультурна компетентність – це здатність і готовність особистості до іншомовного міжкультурного спілкування. Вона складається із декількох взаємопов'язаних субкомпетентностей: соціолінгвістичної, соціокультурної і соціальної (рис.1.1), кожна з яких характеризується своїми специфічними знаннями, навичками, вміннями і здібностями" [4, с.425-426].

Компоненти ЛСК	Соціолінгвістична компетентність	Соціокультурна компетентність	Соціальна компетентність
Знання	мовних і мовленнєвих засобів з національно-культурною специфікою різних рівнів: ▪ безеквівалентної і фонової лексики; ▪ сталих виразів, кліше, ідіом; ▪ лінгвістичних маркерів соціальних стосунків і ситуацій; ▪ фразеологізмів, афоризмів, прислів'їв і приказок; ▪ фонетичних і граматичних засобів спілкування; ▪ моделей дискурсу	про культуру і країну вивчуваної мови, а саме їх: ▪ історико-культурного, ▪ соціокультурного, ▪ етнокультурного і ▪ семіотичного фонів; ▪ тем "табу" і "безпечних" тем спілкування	▪ культурно-специфічних правил і норм спілкування; ▪ стандартизованих моделей комунікативної поведінки; ▪ паравербальних і невербальних засобів спілкування
Навички та вміння	використовувати лінгвосоціокультурні знання для: ▪ розуміння та адекватної інтерпретації автентичних усних і письмових текстів будь-яких жанрів і типів та будь-яких форм презентації; ▪ здійснення успішного усного і писемного спілкування; ▪ досягнення взаєморозуміння у безпосередньому спілкуванні		
Здатність і готовність до	▪ контактів з носіями мови; ▪ усвідомлення нерозривних зв'язків між мовою і культурою; ▪ соціолінгвістичної і соціокультурної спостережливості і чутливості; ▪ зіставлення феноменів рідної і чужої культур, їх аналізу та рефлексії; ▪ емпатії, толерантності, неупередженості, доброзичливості		

Рис.1.1 Структура лінгвосоціокультурної компетентності

Wondershare PDFelement

“Соціолінгвістична компетентність – це здатність особистості вибирати, використовувати і розуміти мовні та мовленнєві засоби іспаномовного спілкування з національно-культурною семантикою відповідно до контексту, ситуації і стилю спілкування” [4, с.425-426]. До соціолінгвістичних знань, умінь та навичок належать знання іспаномовних і мовленнєвих засобів спілкування з іспаномовною національно культурною семантикою та навички і вміння їх коректного вживання у спілкуванні. Ці засоби включають: країнознавчу безеквівалентну та фонову лексику; сталі вирази, ідіоми і кліше; лінгвістичні маркери соціальних стосунків і ситуацій; фразеологізми, афоризми, прислів’я та приказки.

До безеквівалентної лексики належать лексичні одиниці, які позначають поняття, які притаманні одній культурі та відсутні в інших культурах (їх називають словами-реаліями): el cortes, la siesta, el flamenco тощо. Такі лексичні одиниці майже не підлягають перекладу.

Фонова лексика позначає поняття, які існують в різних культурах, але семантичний аспект значення таких лексичних одиниць має певні національні особливості, наприклад: los villancicos (колядки). Ці лексичні одиниці здаються схожими при перекладі, але історичний або соціокультурний фон їх різнить.

“Соціокультурна компетентність – це здатність особистості набувати різноманітних культурологічних, (лінгво)країнознавчих, соціокультурних і міжкультурних знань і користуватися ними для досягнення своїх цілей в іншомовному спілкуванні”[4, с. 429].

Перший складник соціокультурної компетентності – знання, складається з знань різних рівнів: загальнокультурних, знань про країну та культуру виучуваної іноземної мови, зокрема іспанської, та міжкультурних знань. Загальнокультурні знання студент отримує під час навчання та впродовж життя. Знання про іспанськомовні країни (Іспанію, країни Латинської Америки та Карибського Басеїну) та їхню культуру – на аудиторних заняттях (в форматах он та офлайн) з практики усного та

Wondershare PDFelement

писемного мовлення іспанською мовою, а міжкультурні знання – шляхом самоосвіти й аналізу реальних іспанськомовних комунікативних ситуацій.

Згідно з Фурмановою В.П. (1994) інформація про країну та культуру виучуваної мови класифікується за такими видами:

- історикокультурна інформація (стосується географії, клімату, історії країн);
- соціокультурна інформація (про культуру, мистецтво, релігійні особливості країн);
- етнокультурна інформація (про звичаї та традиції, свята, національні особливості, фольклор країн);
- семіотична інформація (про звичні для країни символи, знаки, піктограми тощо).

Набуті знання необхідні насамперед задля формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь правильно використовувати їх під час комунікації з носіями мови, а також правильно розуміти і коректно інтерпретувати автентичні тексти, фільми, твори мистецтва тощо.

Вагому роль у процесі міжкультурної комунікації відіграє ознайомлення студентів з безпечними та табуйованими темами. Наприклад, у більшості іспанськомовних країн прийнятними для бесіди темами є погода, культурні події, компліментні й інші теми (так звана small talk). Напротивагу обговорення приватного життя й особистих тем вважається неприйнятним. Так, наприклад, запитання «¿Cómo estás?», не передбачає детальної відповіді співрозмовника з описом подій його життя, особливо негативних.

“Соціальна компетентність – це здатність особистості вступати в комунікативні стосунки з представниками інших країн у певних ситуаціях (орієнтуватися в цих ситуаціях, керувати ними, вирішуючи можливі непорозуміння). Вона базується на знанні певних правил і норм спілкування, ритуалів і моделей комунікативної поведінки, на уміннях адекватно їх розуміти і правильно інтерпретувати, а в деяких випадках і користуватися

Wondershare PDFelement

ними, а також на готовності і бажанні взаємодіяти з іншими і на здатності до емпатії, толерантності і неупередженості. ” [4, с. 430].

Уміння та знання цієї компетентності містять:

- знання та вміння дотримуватись норм спілкування, вміння ними користуватись залежно від контексту. Наприклад, в англійськомовному середовищі для привітання з днем народження достатньо однієї фрази: “Happy Birthday”, в той час як в українськомовному середовищі таке привітання може здатися сухим і нещирим;

- знання правил комунікативної поведінки й уміння ними користуватися. Вони необхідні для повноцінного проживання іноземця – носія інокультури в чужій країні.

Вагому роль у міжкультурному спілкуванні відіграють паравербальні (сила голосу, тембр, темп мовлення, пауза тощо) і невербальні (“мова тіла” (кінесика): жести, міміка, контакт очей, вираз обличчя, посмішки; “мова простору” (проксемика): постава, позиція, відстань під час різних видів спілкування: інтимного, персонального, офіційного і публічного; дотики, поцілунки, потискання рук та інші фізичні контакти (гаптика або такесика), культуро зумовлені засоби спілкування. Вони, можуть передавати від 60 до 90% інформації про предмет, ситуацію спілкування і про самих комунікантів та їхні наміри.

Отже, в навчанні іноземних мов викладач має ознайомлювати студентів з нормами міжкультурного спілкування та моделями комунікативної поведінки носіїв виучуваної іноземної мови, а також вербальними і невербальними засобами спілкування.

Водночас у процесі іншомовної освіти унеможливлюється оволодіння студентами всіма знаннями про культуру країни виучуваної іноземної мови та засвоєння всіх національно-культурних особливостей спілкування з її представниками. Важливо розвивати у студентів соціокультурну спостережливість й уміння рефлексії міжкультурних розбіжностей, а також здатність помічати, усвідомлювати й інтерпретувати комунікативну ситуацію

Wondershare PDFelement

і предмет спілкування, висловлювання і мовленнєві дії іншомовного партнера у двох аспектах: через свою і чужу “соціокультурну призму”, що слугує запорукою адекватного самосприйняття й самооцінки. Іншими словами пізнання іншомовного, інокультурного стимулює самопізнання. Саме в цьому полягає потужний потенціал лінгвосоціокультурної компетентності як цільової для формування у студентів бакалаврату – майбутніх учителів іспанської мови.

1.2. Студент бакалаврату як активний суб’єкт іспанськомовної освіти

Слідом за О. Б. Бігич (2014) контекстом системного розвитку студента закладу вищої освіти майбутнього вчителя іспанської мови ми обрали особистісно-діяльнісний підхід І. О. Зимньої (2000), який витлумачується науковцями як єдність взаємопов’язаних особистісного та діяльнісного складників.

Згідно з цим підходом увага викладача іспанської мови центрується на студентові, з огляду на особливості розвитку його особистості та діяльності. Адже студент – майбутній вчитель іспанської мови водночас виступає активним суб’єктом учіння, спрямованим на оволодіння всіма видами іспанськомовної мовленнєвої діяльності.

Особистісний складник підходу визначає чинником успішного навчання іспанської мови не лише знання, навички й уміння, як складників іспанськомовної комунікативної компетентності, а й формування особистісних якостей студента. Діяльнісний складник підходу передбачає спрямованість усіх організаційних форм навчання на інтенсифікацію навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Мотиваційний розвиток студента. Однією з основних проблем для викладача іспанської мови є низька мотивація учіння у студентів першого

Wondershare PDFelement

курсу, оскільки основна мета їхнього учіння – вступ до закладу вищої освіти вже досягнута. Мотивація студента впливає на успішність його учіння. Студентам з високим рівнем володіння іноземною мовою властива внутрішня мотивація: у них є потреба добре оволодіти іспанською мовою, набути міцних іншомовних знань і оволодіти практичними мовленнєвими вміннями. Навчальні мотиви студентів з низьким рівнем володіння іноземною мовою мають характер уникнення неприємностей: осуду й покарання за низькі бали, втрату стипендії тощо. Висока позитивна мотивація слугує компенсувальним фактором за умови посередніх здібностей чи відсутності у студента необхідних знань, навичок і вмінь. У зворотньому ж напрямі компенсувальний механізм не функціонує: жоден високий рівень здібностей не замінює відсутню чи низьку мотивацію учіння і, відповідно, не спричинює його високу успішність.

Особистісно-діяльнісний підхід			
Особистісний складник		Діяльнісний складник	
Лінії розвитку			
Мотиваційний розвиток	Когнітивний й емоційно-вольовий розвиток	Навчально-стратегічний розвиток	Професійно орієнтований комунікативний / методичний розвиток
Об'єкти розвитку			
Мотиви оволодіння навчальною дисципліною (іноземна мова / методика навчання іноземних мов)	Когнітивні процеси й емоційно-вольові якості	Складники навчально-стратегічної компетентності	Складники професійно орієнтованої іншомовної комунікативної / методичної компетентності

Рис. 1.2 Особистісно-діяльнісний розвиток студента – майбутнього вчителя іспанської мови

Студентство як особлива соціальна категорія схарактеризовується професійною спрямованістю, ставленням до майбутнього фаху. Вагомими є

Wondershare PDFelement

правильність професійного вибору та адекватність і повнота уявлення студента про майбутню професію, зокрема про вимоги, які до неї висуваються. Ступінь уявлення студента про фах співвідноситься зі ступенем його ставлення до учіння: чим повніше уявлення, тим позитивнішим є ставлення студента до учіння. Тому до процесу іншомовної освіти викладачі іноземної мови постійно включають теми й проблеми для обговорення, тексти для читання й аудіювання, задля поглиблення знань студентів про їхній майбутній фах. У студентів першого та другого курсів ставлення до майбутньої професії ще не носить яскраво вираженого характеру і, відповідно, мало впливає на їхню успішність. Оволодіваючи професійно орієнтованою компетентністю, студенти глибше осмислюють особливості майбутньої професії, з паралельним формуванням відповідного ставлення до неї. Для студентів з високим ступенем соціальної зрілості характерне професійне самовизначення, головними ознаками якого є свідома і міцна готовність до активної самостійної навчально-пізнавальної, професійно орієнтованої діяльності, прагнення її вдосконалення. Професійні мотивація й інтереси (як складники загальної структури мотивації студента) зазвичай суттєво впливають на його задоволення професією та на успішність учіння. Ставлення до фаху та мотиви його вибору є вагомими (за певних умов визначальними) умовами успішності професійно орієнтованого учіння студентів. Позитивне ставлення до професії породжує у студента бажання виконувати професійну діяльність. Студентству властива специфічна спрямованість навчально-пізнавальної та комунікативної активності, оскільки більшість студентів позитивно ставляться до учіння. Також важливо формувати у них не лише комунікативну й пізнавальну потреби, але й потребу в учінні. Професійно орієнтоване учіння студента на заняттях з практики усного та писемного мовлення визначається двома мотивами: досягнення та пізнання. Саме пізнавальний мотив, виникаючи в проблемній ситуації та розвиваючись за умови правильної взаємодії викладача іспанської мови й студентів, слугує підґрунтям навчально-пізнавальної діяльності

Wondershare PDFelement

останніх. Отже, наголошується необхідність підпорядкування мотивації досягнень таким різновидам останньої як пізнавальна і професійна. Викладачі іспанської мови мають цілеспрямовано формувати у своїх студентів мотивацію учіння. Однак керувати формуванням цих мотивів для викладача видається складнішим, ніж формувати мовленнєві дії й операції. Перш ніж формувати у студентів мотивацію учіння викладач повинен її дослідити.

Згідно з О.Б. Бігич (2014), визначення поняття "мотивація" входить цілий ряд аспектів, під якими розуміється система спонукань: мотиви, потреби, інтереси, прагнення, цілі, мотиваційні установки, ідеали. Головною характеристикою мотиваційної сфери є підпорядкування системи мотивів, що дозволяє виявити особистісний зміст діяльності для будь-якої людини. Тому, мотивацією для навчання студента виступає бажання вчитися не лише для досягнення академічної мети, а й для професійного росту. Результат навчальної діяльності студента є наслідком сильної або слабкої мотивації навчання. Можна зробити висновок, що мотиви учіння є однією з основних умов навчальної діяльності студентів. Загалом проблема мотивації навчання є проблемою причин, які визначають різні форми виявлення активності студентів. Беззаперечним є значний вплив сили навчальної мотивації та її структури на успішність навчальних результатів студентів. Дослідження на задану тематику стверджують що існує залежність ефективності навчальної студентів від сили мотивації. Чим вища сила мотивації, тим вищі результати навчальної діяльності; зокрема, наявність у студентів сформованої професійної мотивації відрізняє студентів з високим рівнем академічної успішності від студентів з нижчим рівнем успішності[5, С.9]. З огляду на вищесказане можна стверджувати, що формування позитивної мотивації студентів до обраної ними майбутньої професії виступає одним із основних чинників підвищення рівня якості їхньої навчальної діяльності: формування інтересу до обраної спеціальності, переважання позитивного ставлення до праці в галузі обраної професії. Виокремлюється перелік мотивів навчальної

Wondershare PDFelement

діяльності: широкі соціальні мотиви; пізнавальні мотиви, що спричинені самою навчальною діяльністю; комунікативні мотиви, мотив участі в навчальному процесі; мотиви соціальної ідентифікації (з батьками, однолітками, педагогами); мотиви особистісного розвитку (професійного самовизначення, матеріального благополуччя); мотиви успіху (самоствердження, самовираження); мотиви уникнення неприємностей. Варто зазначити, що формування у студентів саме внутрішньої мотивації є важливим елементом процесу адаптації до професійного навчання у закладах вищої освіти і він має прямий вплив на процес подальшого професійного становлення майбутніх викладачів іноземних мов. Саме внутрішні мотиви пов'язані із прагненням людини до самоповаги, з потребою в самореалізації, і це вимагає цілеспрямованого формування тих особистісних якостей, які необхідні для успішного виконання майбутньої професійної діяльності. Це надасть майбутнім вчителям іноземних мов можливість розкрити особистісний потенціал, досягти професійного та творчого зростання. Важливість проблеми мотивації студентів вищої школи підтверджується, зокрема, Законом України "Про вищу освіту", який було прийнято 1 липня 2014 року. Проблему мотивації навчальної діяльності студентів закладів вищої освіти розглядали такі зарубіжні і вітчизняні учені, як: Л. Божович, Л. Виготський, В. Вилюнас, І. Васильєв, М. Боришевський, Б. Додонов, О. Донцов, О. Дусавицький, Є. Ільїн, О. Коваленко, Г. Костюк, О. Леонтьєв, Й. Лінгардт, С. Максименко, А. Маркова, А. Маслоу, В. М'ясищев, В. Семиченко, О. Скрипченко, Д. Узнадзе, Х. Хекхаузен, П. Якобсон та інші.

З метою проведення оцінки мотивації студентів бакалаврату Київського Національного Лінгвістичного Університету було проведене опитування студентів бакалаврату, які вивчають іспанську мову як першу іноземну спеціальності 035 – Філологія. Поділ учасників відбувся за роками навчання: студенти молодших курсів (перший та другий) та старший (третій та четвертий). З невідомих нам причин до опитування молодших курсів долучилося лише декілька студентів другого курсу. Під час анкетування було

Wondershare PDFelement

досліджено як та в яку сторону змінюється мотивація студентів впродовж їхнього навчання в університеті та які чинники на це впливають. Анкета для молодших курсів містила вісім запитань, для старших – дев'ять, оскільки були передбачені питання, які стосуються планів щодо продовження навчання в університеті. Анкета була укладена в гугл-формах і розповсюджена між студентами. Опитування носило анонімний характер, тому учасники мали змогу висловлювати свою думку максимально чесно.

Перше питання мало на меті визначити, чи є студенти мотивованими до навчання. 70,6% студентів першого та другого курсів дали стверджувальну відповідь і лише 29,4 – відповіли, що не є вмотивованими. Опитування показало, що впродовж навчання рівень вмотивованості студентів спадає. Лише 39,1% відповіли, що є вмотивованими. Інші 60,9% відповіли, що у них немає мотивації до навчання. Як ми бачимо, показник вмотивовасті впав майже на 40%.

Друге питання мало на меті визначити, що саме мотивує студентів до навчання. Серед відповідей студентів молодших курсів переважали такі варіанти як: успішне майбутнє, можливість участі в програмах обміну, майбутні перспективи у роботі та подорожах, зацікавленість у вивченні іспанської мови, цікаві заняття, задоволення від майбутньої роботи, багатопрофільність спеціальності та перспектива хорошої зарплати та кар'єрного розвитку, спілкування з носіями мови, група та викладач. Деякі зі студентів вже на першому курсі відповідали, що не є мотивованими та що навчаються лише через необхідність отримати диплом про вищу освіту. Серед студентів старших курсів кількість тих, хто давав схожі відповіді значно зросла. Серед відповідей про чинники, які мотивують, старшокурсники факультету романської філології називали: підтримка викладачів, пояснення, розуміння цілі; знання та можливість потім працювати; бажання отримати якісні знання, а не просто диплом; факт, що батьки платять за навчання, тому студент не хоче їх підводити, ціль працювати перекладачем; мова, цікаве викладання, чудові оточуючі;

Wondershare PDFelement

майбутня кар‘єра, можливості що будуть в майбутньому, люди, жага до нових знань, майбутнє. Серед відповідей на питання, які чинники мотивують студентів, більш ніж в половині відповідей студенти стверджували, що їх нічого не мотивує, або відповідали дещо саркастично, наприклад: “Що це все скоро закінчиться і я забуду про універ раз і назавжди”, “ Поїхати за кордон і не повертатись”. Була й негативна мотивація: “Не хочеться опозоритися і не провалитися в отримані диплому. Страхи”.

Третє питання мало на меті визначити, які чинники демотивують студентів. В цьому питанні відповіді студентів були дещо схожими. Студенти молодших курсів серед демотиваційних чинників назвали: велику кількість предметів і домашнього завдання з непрофільних предметів, нелогічність їхнього викладання. Серед демотиваційних чинників більшість студентів назвали підручник, за яким вони навчаються, пояснивши це неактуальністю підручника та відсутності в ньому логічно та структуровано поданої граматики та лексики. Також серед демотиваційних факторів була згадана відсутність похвали від викладачів й онлайн-навчання. Студенти старших курсів серед демотиваційних факторів називали здебільшого велику кількість домашнього завдання, ставлення викладачів до студентів, велика кількість грошей, витрачена на навчання, яке “того не варте”, відсутність вільного володіння мовою навіть на четвертому році навчання та навчальна програма, яка спрямована здебільшого на теорію, а не на практику.

Студенти молодших курсів відповідали на питання, чому вони обрали саме цю спеціальність і більшість відповідей показали, що студенти зацікавлені у вивченні іноземних мов та хочуть оволодіти ними на високому рівні.

Наступне питання мало на меті визначити, як очікування студентів відрізняються від реальності та яким чином це впливає на їхню мотивацію. Студенти перших курсів відповіли, що як результат навчання в університеті вони очікують високого рівня володіння іноземними мовами, можливість працювати з іноземними мовами та подорожувати. Студенти старших курсів

Wondershare PDFelement

мали ті самі очікування, що й студенти перших курсів. Але опитувані зауважили, що їхні очікування не збулися. Серед відповідей були наступні: студенти очікували більше практичних дисциплін, більше практики мови, натомість кількість пар з профільних дисциплін зменшили; потрапили в "пострадянську систему", стикалися з некомпетентністю викладачів, відчувають, що в їхньому житті немає нічого окрім домашніх завдань тощо.

Оскільки остання відповідь була прогнозованою, наступне питання мало на меті визначити, чи достатньо студентам неформального спілкування з одногрупниками. В цьому питанні відповіді студентів старших і молодших курсів були схожими. 70,6% студентів молодших курсів відповіли, що їм вистачає неформального спілкування з одногрупниками і 29,4% - що їм не вистачає неформального спілкування. 73,9% студентів старших курсів відповіли що їм вистачає неформального спілкування з одногрупниками, лише 26,1% - що ні.

Наступне питання для студентів мало на меті визначити психологічні бар'єри, які де мотивують студентів під час навчання. Психологічні бар'єри були схожими у студентів всіх курсів. Серед них можна виділити: страх зробити помилку, лінь, перфекціонізм, страх невдачі, розчарування у виборі спеціальності, тривожність, відсутність стабільності, відсутність впевненості в завтрашньому дні та війна.

Передостаннє питання мало на меті дізнатись, чи дав університет студентам можливість самовиразитись студентам старших курсів. 60,9% відповіли, що так. 39,1% відповіли, що не отримали під час навчання в університеті такої можливості.

Останнє питання було спрямоване на студентів старших курсів та мало на меті дізнатись їхню мотивацію щодо продовження навчання в цьому університеті. 73,9% впевнені, що не планують продовжувати навчання, 17,4% ще не впевнені та 8,7% планують продовжити навчання на магістратурі. При цьому, якби мали вибір, чи поступити сюди ще раз, 65,2% відповіли, що не повторили б свій вибір, 34,8% - не стали б його змінювати.

Wondershare PDFelement

Отже, як ми можемо бачити, мотивація студентів до навчання знижується з кожним роком навчання. Не можна відкидати суб'єктивність людської оцінки і той факт, що деякі з відповідей могли бути несправедливими або гіперболізованими, але відрив у відсотках між студентами з високим і низьким (переважаючим) рівнем мотивації є значним. Можна зробити висновки, що сприяють цьому як зовнішні чинники, так і психологічні особливості опитаних студентів. Перспектива подальшого анкетування полягає в дослідженні впливу проведення позааудиторної роботи з іспанської мови на мотивацію студентів до вивчення іноземної мови.

Когнітивний розвиток студента Вагомим є також урахування інтелектуальної сфери студента – його уваги, мислення, пам'яті, сприйняття, уяви й емоційно-вольової сфери. Так, упродовж студентського віку змінюється структура інтелекту: в 18-21 рік когнітивні процеси функціонують у вигляді взаємопов'язаних ланок ланцюга. Систематичне учіння спричинює те що окремі пізнавальні процеси відповідають за певні об'єкти й операції діяльності, зокрема увага стає більш вибірковою. У період 18-24 років, активно розвиваються пам'ять і логічне мислення. У віці 20-25 років домінувальною стає автономність психічних процесів. Учіння студентів сприяє структуроутворенню їхнього інтелекту з особливостями його функціонування. Зростає роль уваги, зокрема її стійкість, що актуалізує вагомість цілеспрямованої роботи над її формуванням. В тісній, але не прямій залежності знаходиться розвиток мислення та пам'яті. В 19 років мнемічні функції випереджають логічні, а в 20 відбувається зворотний процес. 18/19 рокам властива відносна стабілізація функцій мислення. Отже, студентський вік, зокрема молодші курси – це пора складного структурування інтелекту, який є водночас індивідуальним та варіативним.

Наразі актуальності набуло питання про розвиток у студентів першого-третього курсів абстрактного мислення. Відповіддю на інформаційний вибух стала поява терміну «кліпове мислення» як різновиду мислення сучасної

Wondershare PDFelement

молоді. При кліповому мисленні світ, який оточує студента, сприймається як мозаїка розрізнених, мало взаємопов'язаних фактів, які змінюються, як у калейдоскопі. Студент відчуває постійну потребу в нових фактах. Щодо аналізу інформації, то він не здатний довго зосереджуватись на інформації, у нього знижені аналітичні здібності. Сьогоднішні студенти практично не здатні сприймати лекційний матеріал, якщо його викладач не супроводжує барвистими презентаціями; занадто складною є навчальна інформація з підручника без виділених речень і наочних графіків. Свій негативний внесок у цей процес здійснюють і аудіокниги. Водночас спостерігається ефект зворотної дії: текст, зокрема в статтях, сильно фрагментовано, розбито на смислові блоки у 2-3 абзаци, насичено великою кількістю коротких фраз. Адже головне завдання тексту – створити у читача не логічне ставлення до змісту, а лише емоційне. Втрата у більшості молоді здатності й інтересу до читання, унеможливює ефективне навчання у закладі вищої освіти за умови збільшення самостійної навчальної роботи студентів за рахунок зменшення аудиторних годин. Щодо іноземної мови, текстова компетентність передбачає оволодіння студентом текстознавчою понятійною базою, вміннями системного аналізу аудіотекстів і текстів для читання різних стилів і жанрів, опрацювання представленої в них інформації згідно з певними вимогами, створення власних текстів на основі опрацьованих тощо.

Мовленнєвий розвиток студентів. Не варто оминати увагою найсуттєвішу соціальну характеристику студентів мовних спеціальностей, зокрема майбутніх учителів іспанської мови, культуру їхньої мовленнєвої поведінки, яка є проявом поведінкової та загальної культури. Будучи багатоаспектним, це явище містить такі різновиди культури:

1) культуру мовленнєвого етикету як макросистему національно специфічних вербальних одиниць, прийнятих і продиктованих суспільством для встановлення контакту між співрозмовниками, підтримки спілкування у вибраній тональності;

2) культуру мислення як процес формування й вирішення мисленнєвих

Wondershare PDFelement

і комунікативних завдань;

3) культуру мови як упорядкованість в індивідуальному досвіді системи фонетичних, лексичних і граматичних засобів вираження думок;

4) культуру мовлення як спосіб формування й формулювання думок мовними засобами в процесі говоріння;

5) соматичну культуру як сукупність всіх невербальних засобів (жестів, міміки, пантоміми).

Перші чотири складники виражаються через сукупність професійних умінь при спілкуванні людини, зокрема в професійному педагогічному спілкуванні: швидко й правильно зорієнтуватися в умовах спілкування, правильно спланувати мовлення, вибрати зміст спілкування, знайти адекватні засоби для передачі думок та забезпечити зворотний зв'язок.

Отже, особистісно-діяльнісний підхід слугує контекстом системного розвитку студента в процесі його професійно орієнтованого учіння.

Кожен компонент підходу передбачає розвиток умовного об'єкту: особистості студента – майбутнього вчителя іспанської мови в процесі опанування професійно орієнтованих навчальних дисциплін та виконуваних різних видів діяльності. Так, у межах особистісного складника виокремлюються мотиви учіння студента та задіяні в процесі оволодіння ним навчальними дисциплінами когнітивні процеси, а також його емоційно-вольові якості; у межах діяльнісного складника - учіння, націлене на оволодіння професійно орієнтованою іспанськомовною мовленнєвою діяльністю. Таким чином, об'єктами особистісного розвитку студентів є мотиви учіння, когнітивні процеси й емоційно-вольові якості; об'єктами діяльнісного розвитку – знання, навички й уміння, які складають професійно орієнтовану іспанськомовну комунікативну і навчально-стратегічну компетентності.

Описані вище особливості особистісного і діяльнісного розвитку студентства як особливої соціальної категорії не вичерпують усього переліку його специфічних характеристик

Wondershare PDFelement

1.3. Позааудиторна робота з іспанської мови як організаційна форма навчання іспанської мови та культури

Згідно з О.Б Бігич, Н.В. Майєр та Д.А. Руснак (2016): “позааудиторна робота з іноземної мови є невід’ємним складником процесу іншомовної освіти студентів. Ця організаційна форма навчання об’єднує різноманітні види навчальної діяльності студентів освітнього, виховного й розвивального характеру”[6, с. 9].

Дослідники розглядають позааудиторні заходи з іноземних мов, в тому числі, й іспанської, у контексті двох процесів: навчально-виховного та освітньо-розвивального. Позааудиторна робота майбутніх учителів іноземної мови має цілі і зміст; базується на відповідних підходах, принципах і чинниках, які роблять можливою ефективність її організації. Вона передбачає використання сучасних технологій, форм і видів позааудиторних заходів; спрямована на досягнення очікуваного результату у формуванні іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності. Основна мета позааудиторної роботи з іспанської мови полягає передусім у формуванні у студентів бакалаврату іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності. Під час позааудиторних заходів з іспанської мови у студентів формуються її складники з одночасним вдосконаленням і розвитком складників іспанськомовної комунікативної компетентності.

Саме тому важливою є організація роботи студентів та їхнє безпосереднє залучення до проведення таких заходів. Позааудиторні заходи мають бути націлені на формування особистості майбутнього вчителя іспанської мови, який виступає медіатором двох культур, оскільки позааудиторна робота з іспанської мови є тісно пов’язаною з програмним мінімумом та організується на основі визначеного мовного та мовленнєвого мінімуму, який сприяє практичному оволодію студентами виучуваною іноземною мовою. Саме тому лінгвосоціокультурна мета є домінувальною

Wondershare PDFelement

під час проведення поза аудиторних заходів і передбачає поглиблення студентами знань про іспанськомовні країни. Особливість проведення поза аудиторних заходів з іспанської мови полягає в моделюванні іспанськомовного середовища для формування у студентів вміння успішно функціонувати в іншомовному міжкультурному середовищі, виховання у студентів толерантності, емпатії та вміння адаптуватися до оточуючих умов.

Згідно з Деменковою Н.Д. (2007), організація позааудиторних заходів є націленою не лише на професійну підготову майбутнього вчителя іноземної мови, й його особистісно-діяльнісний розвиток як студента. Перевага проведення позааудиторних заходів з іноземної мови полягає у створенні такого середовища, в якому можна успішно формувати навички, необхідні для здійснення міжкультурного спілкування, а саме: толерантність, емпатію, вміння адаптовуватись до реалій життя інших країн, розвитку творчого мислення тощо. Вдало проведена позааудиторна робота має велике не лише освітнє, а й виховне значення[14, с. 40]. Отже виховна мета позааудиторної роботи з іноземної мови полягає у формуванні світогляду, моральних якостей, тімбілдингу; покращенню естетичних смаків, розширенню світогляду, гнучкості тощо. Загалом, ефективно та регулярно проведена позааудиторна робота з іноземної мови сприяє розвитку так званих soft skills, які є затребуваними на даний час є подеколи навіть більш затребуваними, аніж hard skills. Як показує попереднє опитування, студенти бакалаврату скаржаться на брак мотивації до навчання. Зокрема, на відсутність практичних знань, які вони б мали можливість застосувати на практиці. Тому поза аудиторна робота з іноземної мови виступає ще й мотиваційним фактором, який формує позитивне ставлення в нашому випадку до вивчення іспанської мови, оскільки студенти отримують можливість застосувати набуті знання на практиці.

Під час проведення позааудиторних заходів з іспанської мови реалізується також професійно-орієнтована мета навчання студентів. Згідно з Захаренковою М. Н. (1981), під час позааудиторної роботи студенти вчаться:

Wondershare PDFelement

1) складати сценарії позааудиторнихзаходів

2) відбирати та адатувати навчальні матеріали, згідно визначеної теми

3) самостійно створювати наочні засоби навчання (відео кліпи, колажі тощо)

4) організовувати різні види діяльності студентів

5) виконувати творчі види діяльності

6) організовувати та проводити поза аудиторні заходи з іноземної мови

7) виступати перед аудиторією, вміти пояснювати та відстоювати свою думку, аргументувати її

8) адаптувати іншомовне мовлення відповідно до потреб конкретної аудиторії

9) виражати оцінювальні судження іноземною мовою

10) критично мислити, аналізувати проведений захід, власну роботу та роботу своїх одногрупників

11) вміння прогнозувати

Проте згідно з О.Б. Бігич й Н.В. Майєр (2016), професійний компонент під час проведення поза аудиторних заходів реалізується й імпліцитним шляхом під час:

1) “Залучення студентів як до процесу організації позааудиторної роботи з іноземної мови, так і до її реалізації, внаслідок чого майбутні вчителі мають можливість ознайомитись з етапами, методами та видами позааудиторних заходів”[6, с.7].

2) Проведення професійно орієнтованих видів позааудиторних заходів. Саме тому доцільним вважається імпліцитне оздобуття студентами методичних знань й умінь.

Згідно з Деменковою Н.Д (2013), зміст позааудиторної роботи з іноземної мови складається з наступних елементів:

1)діяльність викладача, який виконує роль організатора;

2) діяльність студентів, які під час навчання на молодших курсах є лише учасниками поза аудиторних заходів, а на старших стають

Wondershare PDFelement

співорганізаторами та організаторами

3)навчальний матеріал, необхідний для реалізації професійної підготовки вчителя іноземної мови.

Згідно з Р.В. Дружиніною (2010), у порівнянні з аудиторними заняттями, діапазон використовуваних підходів до організації позааудиторної роботи є ширшим. Зокрема можна використовувати більше підходів: компетентнісний, особистісно-діяльнісний, комунікативний, системний. Та специфічних принципів: соціальна орієнтованість, автентичність, міжпредметні зв'язки, зв'язок з майбутньою професією) [16, с. 12].

Ефективність проведення позааудиторних заходів з іноземної мови реалізовується через розвиток позитивної мотивації у студентів бакалаврату, їхньої мотивації до активної роботи; вибору форм позааудиторної роботи та її організації, відповідно до потреб та особливостей студентів. Разом з тим, до чиників, які знижують ефективність позааудиторної роботи з іноземної мови, належать: нерегулярність позааудиторної роботи, недостатнє методичне забезпечення, відірваність поза аудиторної роботи від програми з іноземної мови та відсутність комплексних програм для ефективної реалізації позааудиторної роботи в закладах вищої освіти.

Розподіл позааудиторної роботи відбувається за курсами навчання та залежить від віку студентів та рівня володіння ними виучуваною іноземною мовою: першим і другим курсам можна запропонувати драматизацію автентичних історій, конкурс пісень, легенькі вікторини тощо. Починаючи з третього року навчання, студентам можна пропонувати конкурси перекладів, інсценування творів класиків, створення власних блогів, сайтів, тематичних сторінок у соціальних мережах[14, с. 41-42]. Ефективною була б робота тематичного наукового гуртка, де студенти мали б можливість формувати тематику заходів, реалізацію обраних тем, планувати та втілювати проекти [16, с. 13, с. 18]. Ефективними були б також зустрічі з носіями мови, яка вивчається.

Використання таких форм позааудиторної роботи не є новим для

Wondershare PDFelement

втілення у закладах вищої освіти. Проте деякі з таких форм як, наприклад, інсценізація творів класиків, можуть мати певні труднощі в реалізації, оскільки вимагають як матеріальних (реквізит, костюми), так і людських (театральний гурток в університеті ресурсів та не завжди переплітаються з програмою аудиторної роботи. Більш того, для ефективного залучення до подібних позааудиторних заходів студенти повинні бути зацікавленими в такому виді роботи, мати певні здібності та не мати психологічних бар'єрів, як, наприклад, сором'язливість та боязнь виступів перед публікою. Тому найбільш доцільними, ефективними та доступними для реалізації варто вважати такі позааудиторні заходи як, наприклад: тематичні вечори, конкурси, вікторини, групове виконання проектів, квести, конкурси, рольові ігри, екскурсії тощо. Тим більше, що такі види діяльності досить легко пов`язати з тематикою аудиторної роботи студентів з виучуваної іноземної мови та є доступними для реалізації як в офлайн, так і в онлайн форматах навчання.

Згідно з Н.В. Майєр (2016), щоб мати змогу ефективно організовувати позааудиторну роботу з іноземної мови у закладах вищої освіти, майбутній викладач іноземної мови повинен набути наступних знань:

а) теоретичних методичних знань про форми позааудиторної роботи, види поза аудиторних заходів, взаємозв'язок аудиторної роботи та поза аудиторних заходів, чинники, які впливають на її ефективність, етапи роботи над проєктом, функції викладача іноземної мови на кожному з етапів проектної діяльності студентів, особливостей реалізації професійно-орієнтованої мети проведення позааудиторних заходів з іноземної мови, підібраних інтернет-ресурсів та навчальних програм для онлайн-роботи та вдалого підбору інших навчальних матеріалів. Важливим є також самостійне опанування студентами навчального матеріалу. Воно відбувається в процесі вивчення й аналізу теоретичного матеріалу, наукових інтернет-джерел та завдяки самостійному виконанню завдань для самоконтролю та самостійної перевірки знань. Самокорекція результатів навчання відбувається шляхом

Wondershare PDFelement

долучення теоретичного навчального матеріалу та додаткового виконання практичних завдань.

Існує дві групи методичних вмінь, якими має володіти викладач іноземної мови для ефективної роботи поза аудиторних заходів з виучуваної іноземної мови. До вмінь першої групи належать: вміння добирати та аналізувати мовленнєвий матеріал з лінгвосоціокультурним спрямуванням, в тому числі додатки чи комп'ютерні програми, які допоможуть у створенні завдань для ефективного проведення позааудиторної роботи з виучуваної іноземної мови тощо. До вмінь другої групи належать: визначати цілі позааудиторної роботи, вміння організовувати різноманітні види позааудиторних заходів, розробляти та реалізовувати на практиці різноманітні види позааудиторних заходів, виконувати функції викладача на різноманітних етапах проектної діяльності, виготовляти навчальні матеріали, необхідні для проведення таких заходів. Також студент повинен вміти аналізувати позааудиторний захід, проведений студентами-практикантами та позааудиторний захід, проведений ним самим; діяльність студентів і власну професійно-методичну діяльність; ефективність різних видів позааудиторних заходів.

Wondershare PDFelement

1.4. Культурологічний підхід до формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладі вищої освіти

Культурозорієнтовані підходи досліджували такі вчені: лінгвокраїнознавчий підхід (Е.М.Верещагін, В. Г.Костомаров, Р.К.Міньяр-Бєлоручєв, О.Г. Оберемко); соціокультурний підхід (Е.М.Верещагін, П.В. Сисоєв) комунікативно-етнографічний підхід (M.Byram, V.Esarte-Sarries, G.Zarate, C.Morgan, Cl.Kramsh, P.Doyé)

У сучасній методиці навчання іноземних мов і культур існують різні методичні концепції, які в якості пріоритетних положень висувають

Wondershare PDFelement

співвивчення мови й культури. Це лінгвокраїнознавчий, комунікативно етнографічний і соціокультурний підходи. Відмінності між ними спостерігаються в різних трактуваннях вихідного положення. Так, лінгвокраїнознавчий підхід зорієнтований на вивчення продуктів національної культури (які проявляються, в основному, в лексиці), комунікативно-етнографічний підхід - на національні й етнічні аспекти мовленнєвої поведінки комунікантів, соціокультурний підхід - на явища культури, які проявляються на національному, етнічному й соціальному рівнях.

Головна заслуга авторів лінгвокраїнознавчого підходу: - обґрунтування визначення мови як носія й джерела національно-культурної семантики;

- введення понять безеквівалентної й фонової лексики та розроблення прийомів роботи з ними;
- створення типології текстів, які містять лінгвокраїнознавчу інформацію;
- розроблення принципів створення лінгвокраїнознавчих коментарів;
- виокремлення лінгвокраїнознавства як самостійного аспекту методики навчання іноземної мови.

Внесок у методику навчання іноземної мови прибічників *комунікативно-етнографічого підходу* полягає в:

- визнанні багатовимірності самого феномену культури, реального многообразия культурно-історичнних систем і діалогічних принципів їх взаємодії та необхідності враховувати це в процесі навчання іноземної мови;
- виокремленні метою навчання іноземної мови формування й розвиток міжкультурної компетентності як сукупності певних знань (з історії, географії, соціології, філософії, етнографії тощо), дотичних умінь, а також здібностей і ставлень;

Внесок у методику навчання іноземної мови прибічників

Wondershare PDFelement

комунікативно-етнографічного підходу полягає в:

- трактуванні навчання іноземної мови як процесу оволодіння стратегіями дій (прийомами, способами, алгоритмами) в постійно змінюваних, нетипових ситуаціях міжкультурного спілкування, а не лише як процесу тренування у використанні виучуваних мовних засобів;
- розробленні технології культурознавчої освіти засобами виучуваної іноземної мови в умовах "включеного" навчання;
- звертанні уваги викладачів на вагому роль "чужої" культури для усвідомлення рідної культури.

Водночас обидва підходи не повністю задовольняють сучасні вимоги щодо культурознавчого наповнення іншомовного навчального спілкування. *Лінгвокраїнознавчий підхід* у чистому вигляді не може повною мірою сприяти вирішенню сучасних завдань співвивчення мови й культури, оскільки, по-перше, при вивченні конкретної іноземної мови і культури її країни передбачається розгляд переважно національно-культурної специфіки й не враховується все різноманіття етнічних компонентів, як складників національної культури. По-друге, ігнорується цивілізаційний аспект існування національної культури (національні культури розглядаються поза культурою того геополітичного регіону, в який вони входять, і всього світового співтовариства в цілому). У свою чергу, унеможливлюється реалізація повною мірою комунікативно-етнографічного підходу через відсутність умов для "включеного" навчання.

Вирішення сучасних завдань співвивчення мови й культури: є реальним з позицій *соціокультурного підходу*, націленого на побудову ефективної моделі навчання іноземної мови в умовах міжкультурної комунікації як процесу взаємодії комунікативних партнерів – представників країн з різних геополітичних спільнот, які належать до різних етнічних і національних культур і соціальних субкультур.

Практика реалізації згаданих вище підходів свідчить, що як *лінгвокраїнознавчий* і *соціокультурний* (і частково *комунікативно-*

Wondershare PDFelement

етнографічний) підходи можуть успішно інтегруватись як один з одним, так і з іншими сучасними підходами до навчання іноземних мов і культур, зокрема комунікативним і особистісно-діяльнісним.

Культурологічний підхід до навчання іноземної мови передбачає у процесі навчання тісну взаємодію мови і культури носіїв мови, яка вивчається. Культорологічному підходу характерні два підходи до навчанні іноземних мов і культур: 1) від фактів мови до фактів культури; 2) від фактів культури до фактів мови.

У першому випадку викладач іноземної мови демонструє студентам, як в одиницях мови відбиваються особливості культури і мислення носіїв мови, а культурознавча інформація вилучається із самих мовних одиниць. Даний тип ознайомлення студентів з культурою мови, яка вивчається, розробляється у межах лінгвокраїнознавства і його покладено в основу лінгвокраїнознавчої теорії слова (Верещагин Е. М., Костомаров В. Г.). В кінці 1980х років одним з основних акцентів на заняттях з іноземних мов стає перш за все культура країн, мова якої вивчається. Було запроваджено новий підхід до навчання іноземних мов і культур, в якому культура — мета навчання іноземної мови, а мова, натомість, є її засобом навчання. Найбільш повною мірою цей підхід реалізовувався через комунікативний підхід до навчанні іноземних мов і культур. Вивчення іноземної мови є освітнім процесом, змістом якого є культура країни, мова якої вивчається. Таким чином, іншомовна культура — це всі складники, які є джерелом іншомовної культурної освіти в чотирьох її аспектах: освітньому, практичному, виховному та розвивальному. Практичний аспект навчання іноземних мов і культур полягає в формуванні одного з складників іншомовної комунікативної компетентності та соціокультурної компетентності, яка, у свою чергу, містить в собі соціолінгвістичну, соціокультурну та соціальну компетентності. В освітньому аспекті основною складовою навчання через призму культурологічного підходу є діалог культур як протиставлення та порівняння фактів із області художньої творчості (тема, ідея, проблематика, жанри) і

Wondershare PDFelement

стилю повсякденного життя та особливостей культури носіїв виучуваної мови. Цей спосіб навчання іноземної мови та культури останнім часом розвивається швидкими темпами в рамках такої наукової дисципліни як порівняльне лінгвокраїнознавство. При реалізації виховної мети заняття, за культурологічного підходу до навчання іноземної основний акцент ставиться на виявлення та формування певних моральних орієнтирів у життя населення країн, які порівнюються та різниці в їхній звичаях, традиціях та менталітеті. Основна ціль розвивального складника — формування у студентів закладу вищої освіти мотивації до вивчення іноземної мови та культури шляхом діалогу з рідною мовою та культурою. Результатом навчання шляхом діалогу культур є ефективне формування в студентів комунікативної та лінгвосоціокультурної компетентностей, які забезпечують ефективне використання виучуваної іноземної мови в різноманітних комунікативних ситуаціях на основі діалогу культур. При цьому рівень сформованості іншомовної комунікативної та лінгвосоціокультурної компетентностей може мати різні ступені сформованості.

Wondershare PDFelement

Висновки до розділу 1

В розділі 1 було визначено теоретичні засади формування у майбутніх учителів іспанської мови лінгвосоціокультурної компетентності. Було визначено складники лінгвосоціокультурної компетентності та розглянуто студента бакалаврату як суб'єкта іспанськомовної освіти, його мотивацію через особистісто-діяльнісний підхід І.А. Зимньої. Було проведено опитування студентів бакалаврату з метою визначення їхньої мотивації до вивчення іспанської мови. Досліджено теоретичні засади позааудиторної роботи з іспанської мови як організаційної форма навчання іспанської мови та культури, визначено її види та доцільність проведення в закладах вищої освіти. Також було охарактеризовано культурологічний підхід до формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладах вищої освіти.

Wondershare PDFelement

Розділ 2
Методика формування у майбутніх учителів іспанської мови лінгвосоціокультурної компетентності

2.1. Цілі формування лінгвосоціокультурної компетентності у закладі вищої освіти

Згідно О. Б. Бігич (2013), формування лінгвосоціокультурної компетентності не може відбуватися окремо від вивчення іспанської мови, а завжди інтегрується в процес формування усіх мовленєвих та мовних компетентностей. Проте й наразі проблематика формування лінгвосоціокультурної компетентності не є достатньо дослідженою, саме тому не визначено рівні розвитку та вимоги до сформування лінгвосоціокультурної компетентності та не співвіднесено їх з рівнями сформованості іншомовної комунікативної компетентності у студентів закладів вищої освіти.

Навчальна програма не має вимог до рівнів сформованості лінгвосоціокультурної компетентності на різних етапах здобуття освіти.

Формування лінгвосоціокультурної компетентності розпочинається на перших курсах бакалаврату. Студенти першого курсу ознайомлюються з особливостями культури, традиціями, реаліями життя та моделями комунікативної поведінки та особливостями менталітету іспаномовних країн, побуту іспаномовних країн, національною символікою тощо.

Після першого року навчання, студенти, згідно з переліком тем, передбаченими навчальною програмою, продовжують ознайомлення з особливостями іспаномовних культурних реалій іспаномовних країн.

Подальше формування лінгвосоціокультурної компетентності передбачає розвиток наступних навичок та умінь:

f - розуміти зміст прочитаних та прослуханих текстів іспанознавчого спрямування; *f*

Wondershare PDFelement

- вміти знаходити в текстах країнознавчу інформацію, систематизувати та порівнювати її з реаліями рідної культури;

- ƒ згідно з програмним лексичним мінімумом знаходити та диференціювати в текстах лексичні одиниці з національно-культурною семантикою та вміти їх коректно застосовувати;

- готувати та представляти проекти про іспаномовні країни та їхню культуру, згідно з програмою;

ƒ - виховувати в собі толерантність та неупередженість, формуюи соціолінгвістичну та соціокультурну чутливість; ƒ

Студенти старших курсів продовжують ознайомлюватися з особливостями іспаномовних країн. У них продовжує формуватися система країнознавчих, , культурознавчих, історичних, етичних та естетичних відомостей про іспаномовні країни та їх культуру.

Також студенти формують вміння правильно інтерпретувати культурознавчу та соціокультурну інформацію, здобуту з різних джерел; працювати та взаємодіяти з інформацією, здобутою в автентичних текстах; знати та враховувати особливості комунікативної поведінки іспаномовних країн, відмінностей менталітету та стандартів;ƒ знаходити шляхи вирішення міжкультурних конфліктів.

Як на попередньому, так і на даному етапі навчання, викладач має допомагати студентам формувати соціокультурну спостережливість та рефлексивне мислення, звертати увагу студентів на культурні та мовні відмінності, притаманні іспаномовним країнам, вчити правильно розуміти поведінку іноземців, крізь призму власної культури усвідомлювати та долати наявні стереотипи, які стосуються іспаномовних країн.

Таким чином, наприклад, в підручнику з іспанської мови Серебрянської А.О, за яким навчається перший курс бакалаврату, знайомство з особливостями іспаномовного світу розпочинається з невеликих віршиків, які формують у студентів техніку читання та ознайомлюють учнів з такими поняттями ті топонімами як: Castilla, torre, caballero, dama. В підготовчому

Wondershare PDFelement

розділі лінгвосоціокультурна компетентність у студентів формується шляхом вивчення на пам'ять вірша Федеріко Гарсіа Лорки "Guitarra". Надалі формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності розпочинається лише у другому розділі, також шляхом вивчення на пам'ять віршів, але вже з складнішим лексичним та граматичним матеріалом і більших за обсягом. Наступною темою, під час якої формується іспанськомовна лінгвосоціокультурна компетентність є тема: "El Tiempo", де студенти ознайомлюються з кліматичними умовами Іспанії. Далі вивчаються теми: "La comida" і "La familia". Студенти ознайомлюються з такими лінгвосоціокультурними явищами, притаманними Іспанії, як "la siesta" та традиціями іспанців, пов'язаними з їжею. Згодом студенти знайомляться з незвичними для українських реалій ресторанами, розташованими в країнах Латинської Америки та традиційною їжею Іспанії та інших іспанськомовних країн. Завершує книгу тема: "La educación", під час вивчення якої першокурсники ознайомлюються з реаліями навчання в університетах Іспанії.

Під час навчання на подальших курсах процес формування лінгвосоціокультурної компетентності відбувається, здебільшого, за допомогою автентичних книжок і роздаткових матеріалів, отже, студенти мають можливість ознайомитись з географією іспанськомовних країн та формувати іспанськомовну лінгвосоціокультурну компетентність шляхом опрацювання автентичних текстів. Саме тому, через відсутність достатнього для ефективного формування лінгвосоціокультурної компетентності часу та інформації, викладачі іспанської мови добирають додаткові матеріали на обрані ними теми. До таких належать: El Dia de la Hispanidad, El Dia de los Difuntos й інші свята та традиції, які притаманні іспаномовним країнам.

Отже, ми можемо зробити висновок, що через відсутність вимог до рівнів сформованості лінгвосоціокультурної компетентності на різних етапах здобуття освіти, особливо, під час навчання у закладах вищої освіти, не можна окреслити чіткі цілі формування лінгвосоціокультурної

Wondershare PDFelement

компетентності у студентів закладів вищої освіти та оцінити їхній рівень володіння вищезгаданою компетентністю. Відповідно, рівень сформованості лінгвосоціокультурної компетентності у студентів бакалаврату та цілі, яких вони повинні досягнути по закінченню певного етапу навчання, здебільшого визначаються викладачами іспанської мови. Це ще раз підкреслює необхідність виділення позааудиторного часу на ефективне формування саме лінгвосоціокультурної компетентності у студентів бакалаврату.

2.2 Етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності

Згідно з О.Б. Бігич (2013), загальнопризнаних етапів для формування ЛСК не існує, оскільки ЛСК є складовою мовних та мовленнєвих компетентностей. Відповідно, ЛСК в студентів формується здебільшого під час роботи над мовними та мовленнєвими компетентностями. Часто лінгвосоціокультурна компетентність формується разом з компетентністю в читанні або аудитивною компетентністю. В цьому випадку особливу увагу варто приділити дотекстовому та післятекстовому етапу. А, у випадку з аудіюванням, варто акцентувати увагу на таких етапах як pre-escucha та post-escucha. На дотекстовому або етапі pre-escucha, потрібно не тільки роз'яснити актуальні проблеми тексту, а й приділити час передбаченню змісту тексту, порівняти актуальність теми в іспаномовних країнах з актуальністю теми в Україні. Саме на цьому етапі вже починається активний розвиток лінгвосоціокультурної компетентності. На текстовому етапі, або етапі escucha, студентам надається завдання або прослухати текст для загального розуміння, або з метою вилучити певну інформацію. На післятекстовому етапі, або етапі post-escucha отриману інформацію варто обговорити з студентами та виконати вправи для перевірки розуміння змісту почутого або прочитаного.

У випадку формування лінгвосоціокультурної компетентності разом з

Wondershare PDFelement

лексичною, вже на етапі автоматизації мовленнєвих дій з новими ЛО викладач має можливість тренувати з студентами вживання сталих виразів і формул мовленнєвого етикету в міні-діалогах. Він може надавати автентичні зразки і звертаючи увагу студентів на те, які саме мовленнєві засоби вживаються, коли ти хочеш вибачитися, щось попросити, про щось спитати і т.д.

Робота над граматичною компетентністю передбачає, як правило, використання контексту і ситуацій для подачі нових граматичних структур та для автоматизації мовленнєвих дій з ними. На обох етапах роботи викладач має запропонувати студентам максимально можливі автентичні контексти і ситуації.

У процесі формування фонетичної компетентності доцільно використовувати для фонетичної зарядки прислів'я, приказки, римування, коротенькі вірші тощо. Саме на цьому етапі слід розкривати лінгвосоціокультурну специфіку того чи іншого виразу.

Під час роботи над формуванням компетентності в говорінні можна формувати навички і вміння вживати лексичні одиниці з національно-культурною семантикою в діалогах і монологах різних типів. Потрібно не лише запропонувати студентам автентичний зразок діалогу-запрошення для імітації і подальшої репродукції, але й проаналізувати його особливості в евристичній бесіді (до або після виконання вправи).

Формування лінгвосоціокультурної компетентності інтегровано з компетентністю в письмі передбачає насамперед набуття загальнокультурних і національно-культурних знань з теми або проблеми, з якої пишеться певний текст, а також лінгвосоціокультурних знань, навичок та вмінь у письмі щодо: вибору мовних і мовленнєвих засобів, допустимих для певного писемного жанру, урахування стилю мовлення, знання правильного оформлення і структури тексту: листа, електронного листа, резюме, есе тощо. Щодо емпатії, толерантності і неупередженості, які є запорукою успішного формування лінгвосоціокультурної компетентності, вони починають

Wondershare PDFelement

розвиватися паралельно з розумінням та усвідомленням взаємовпливу і взаємозалежності культури і мови під час роботи із соціокультурно зумовленими лексичними одиницями.

Коли формування лінгвосоціокультурної компетентності у студентів бакалаврату відбувається під час проведення позаудиторних заходів, є можливість акцентуватися саме на формуванні лінгвосоціокультурної компетентності, як основної, оскільки, здебільшого вона розглядається як допоміжна та комбінувати завдання так, щоб вся увага була зосереджена в більшості на ній.

2.3. "Діалог культур" як сучасна технологія формування лінгвосоціокультурної компетентності

У наш час, коли іншомовна комунікативна компетентність є однією з основних цілей формування у студентів під час навчання іноземної мови, надзвичайно важливим є використання саме автентичних навчальних матеріалів, а навчання культури країни, мова якої вивчається, повинне бути в центрі. У наукових працях під поняттям міжкультурного спілкування мається на увазі комунікація між партнерами, які належать до різних мовних груп. Під час цієї комунікації відбувається зіткнення різних норм поведінки, характерів, цінностей, правил етикету, мовних картин світу та стилів побутового життя тощо. Основною метою міжкультурної комунікації є досягнення взаємного порозуміння між особами, шляхом правильного розуміння світогляду співбесідника та відповідної ситуативної комунікації з ним.

Єдиною ефективною формою порозуміння між двома мовними культурами та їхнього взаєморозуміння між собою є діалог культур. Феномен діалогу культур був й наразі залишається предметом дослідження науковців: філософів, лінгвістів, соціологів, педагогів та інших. Наприклад, природу діалогу та діалогічність мислення досліджували: В. Біблер, Л. Виготський, С.

Wondershare PDFelement

Рубінштейн, О. Соколов та ін; рольову діалогічну взаємодію у комунікації досліджували: А. Добрович,В. М'ясищєв, Я. Яноушек та ін; особливості, структуру, функції діалогу досліджували: М. Бахтін, М. Біблер, В. Кучинський та інші. Разом з тим, багато питань, які стосуються діалогу культур під нас навчання іноземних мов не є дослідженим на достатньому рівні.

Існує три можливі стратегії взаємодії культур між собою:

- домінування однієї з культур;
- синтезування культури без збереження її самобутності;
- синтезування культури зі збереженням її самобутності.

Лише третій варіант дає можливість, не порушуючи, а зберігаючи та розширюючи межі культур, сприяти їхньому подальшому розвитку, збагачуючи культури та синтезуючи їх між собою.

У закладах вищої освіти метод діалогу культур реалізується шляхом міжкультурного компоненту іноземної мови, який сприяє формуванню у студентів не тільки обізнаності в розбіжностях між рідною культурою та культурою країн, мова яких вивчається та формує відчуття патріотизму за свою країну та її культуру. Даний підхід сприяє формуванню у студентів розуміння факту, що у сучасному глобалізованому світі діалог культур є єдиною можливою формою взаємодії з різноманітними етнічними, релігійними, расовими, соціальними та політичними спільнотами.

Важливої ролі набуває гуманізація навчання іноземних мов та культур як діалогу культурних особливостей двох країн з урахуванням менталітету, притаманного цим країнам і оволодіння поняттями, притаманними певній культурі через мову, якою розмовляє тамтешній соціум. Цей підхід до навчання іноземних мов повністю відповідає цілям та завданням мовної політики Ради Європи, які визначаються в «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти»[46]. Тому завданням навчання іноземних мов і культур в закладах вищої освіти є перетворення великої кількості інформації та відмінності різних культур з перешкоди в взаємному

Wondershare PDFelement

порозумінні на джерело міжкультурного обміну, взаємного порозуміння, ознайомленням з особливливостями культури, мова якої вивчається, менталітету населення, національних стереотипів і світогляду.

У культурознавчій іншомовній освіті домінує принцип проблемних завдань, який є орієнтованим на таку модель навчання іноземних мов і культур, за якою, в залежності від рівня володіння студентів мовою, вони вирішують певні завдання культурологічного характеру. До них належать:

- систематизація, збір та інтерпретація культурологічної інформації;

- оволодіння стратегіями пошуку інформації культурознавчого спрямування та способами інтерпретації культурних явищ;

- розвиток міжкультурної комунікативної компетентності, яка допоможе студентам орієнтуватись в міжкультурних комунікативних ситуаціях;

- формування та поглиблення уявлень про відмінності в культурах різних країн;

- участь в різноманітних видах культурознавчих заходів.

Існує п’ять типів завдань культурознавчого спрямування, які формують у студентів вміння:

- визнавати себе політкультурним суб’єктом у середовищі, яке є звичним для нього;

- розуміти факт існування різноманітних культур та їхньої рівності між собою;

- виявляти різницю та схожі риси між представниками різних культурних груп;

- визначати власне місце в процесі діалогу культур;

- діяти таким чином, що його дії будуть спрямовані проти дискримінації інших культур та проти культурної агресії.

Отже, можна зробити висновок що така кількість підходів до залучення студентів до процесу діалогу культур сприяє формуванню з студентів особистостей, які є як і носіями своєї культури, так і людьми, підготовленими

Wondershare PDFelement

до ефективної взаємодії з представниками інших культур.

Взаємозв'язок комунікативного й міжкультурного підходів: міжкультурний підхід, спираючись на положення комунікативного підходу, продовжує, розвиває й доповнює його.

Підґрунтя для міжкультурного підходу заклали:

- лінгвокраїнознавчий підхід (Е.М. Верещагин, И.Г. Костомаров 1980),
- лінгвокультурознавчий підхід (В.П. Фурманова 1994),
- соціокультурний підхід (В.В. Сафонова 1996),
- лінгвокультурологічний підхід (В.В. Воробьев 2000, М.А. Суворова 2000),

Вони були розроблені для конкретних умов навчання з урахуванням типу закладу освіти, певної іноземної мови й етапу навчання.

Основною метою міжкультурного підходу є не лише формування у студентів компетентності в ситуації міжкультурного спілкування, а подальший розвиток здатності орієнтуватись у контексті іншої культури. Принципова відмінність – спрямованість міжкультурного підходу на встановлення рівноправності всіх культур у процесі навчання іноземної мови.

Вагоме місце в міжкультурному підході посідає тлумачення понять і значень у культурі країни виучуваної іноземної мови, а також їх інтерпретація студентами.

Міжкультурний підхід передбачає систематичне порівняння аналогічних явищ в обох культурах. Вивчення іноземної мови є процесом відкриття й пізнання нової культури, при якому студенти усвідомлюють свої власні зразки поведінки й культурні традиції; знайомляться з різними стратегіями розуміння іншомовної культури при вивченні іноземної мови. Знайомство з культурою країни виучуваної іноземної мови і проникнення до нової культури призводить до певної конфронтації з нормами власної культури. Рідна культура й культура країни виучуваної іноземної мови

Wondershare PDFelement

знаходяться у взаємній залежності. Це зумовлює особливий зміст навчання і тип навчання студентів – міжкультурне навчання.

Міжкультурне навчання (B.-D. Müller) навчання, при якому студент усвідомлює, що виучувана ним іноземна мова виражає іншу культуру, яка відрізняється від рідної, і його завдання – засвоїти ці культурні складники

Міжкультурне навчання вважається однією з основних форм діалогу культур. Діалог культур - міжкультурна взаємодія як двосторонній / багатосторонній обмін цінностями духовної й матеріальної культури.

Метою діалогу культур є їх зближення, взаємне збагачення, а також розширення культурного й духовного світогляду їхніх носіїв, засвоєння універсальних цінностей й емоційного досвіду. Основним *принципом* діалогу культур є визнання рівних прав за будь-якою національною культурою, аналогічно світоглядній системі, яка не лише має право на існування, а й вважається рівноцінною. Рівноправними визнаються також інший тип *мислення* й інші *ціннісні установки*. Вагома роль як культури виучуваної іноземної мови, так і рідної культури. У контексті діалогу культур у процесі пізнання нової культури студенти спираються як на пізнавальні засоби своєї культури, необхідні для усвідомлення чужої культури, так і на нові набуті знання про виучувану культуру, і на нові знання про свою культуру, набуті в процесі пізнання чужої – формування у студентів вторинної мовної свідомості, що зумовлено тісним взаємозв'язком двох картин світу: культурної і мовної. Через культурну картину світу відображається мовна картина світу.

У більш широкому значенні під діалогом культур мається на увазі опосередкований вплив, оскільки нараді неможливо уявити взаємодію лише двох суб'єктів: культур, осіб, міжнародних відносин, без врахування ролі соціокультурних процесів в світі або середовища, де знаходяться носії культур.

Мовна й вторинна мовна особистість. При навчанні іноземної мови вагому роль набуває модель вторинної мовної особистості, розроблена І.І.

Wondershare PDFelement

Халєєвою.

«Мовна особистість» → «культурно-мовна особистість», як представник певної лінгвокультурної спільноти, як носій не лише мови, а й культури. «вторинна мовна особистість» → «бікультурна мовна особистість».

Освіта в контексті міжкультурного підходу передбачає, що студент зможе

1) сприймати факти рідної культури з позиції носія іншої,

2) переоцінити факт чужої культури з урахуванням нового сприйняття культурної й мовної картин світу, які його оточують.

«Діалогічність» свідомості: студенти приходять до усвідомлення особливостей обох культур унаслідок самостійної когнітивної діяльності. Підвищується мотивація до навчання взагалі, посилюється позитивне ставлення до культури країни виучуваної іноземної мови і до спілкування на міжкультурному рівні.

- Аспекти міжкультурного підходу: спрямованість на вивчення культурної й мовної картин світу як вагомих понять;
- помилок міжкультурного спілкування, обґрунтування їхньої природи й пошук способів їх усунення;
- особливостей мови в контексті міжкультурних особливостей студентів;
- вторинної мовної особистості в сукупності з аналізом факторів, які визначають рівень оволодіння іноземної мови.

2.4. Сучасні засоби формування лінгвосоціокультурної компетентності у закаладі вищої освіти

З-поміж сучасних засобів формування лінгвосоціокультурної компетентності О. Б. Бігич (2017) виокремлює освітні сайти, мультимедійні наочні посібники, сінквейни-колажі, електронні кейси, а також іспанськомовні персонажі – віртуальні помічники викладача іспанської мови

Wondershare PDFelement

(персонаж аргентинських коміксів Mafalda, персонаж відеохостингу Tío Spanish). До засобів формування лінгвосоціокультурної іспанськомовної компетентності у майбутніх вчителів іспанської мови О.Б. Бігич також відносить: cardmaking як професійне вміння вчителя іспанської мови; автентичні медіа-ресурси; інтерактивні завдання блогу ProfeDeELE на тему: El Día de los Muertos; автентичний мультфільм «Coco» як засіб формування міжкультурної комунікативної компетентності; мультимедійний наочний посібник як засіб формування у студентів-філологів лінгвосоціокультурної компетентності; блог і подкаст технології формування міжкультурної компетентності; креативне письмо на заняттях з іноземної мови: малі віршовані форми; кейсову і подкаст технології формування міжкультурної компетентності; мультимедійний сінквейн-колаж й освітнє цифрове розповідання; позааудиторний захід з іспанської мови для студентів-філологів «Películas de animación – los ganadores de los Premios Goya»; мультимедійний наочний посібник «Las Navidades en España». Доповнимо цей перелік засобів формування лінгвосоціокультурної компетентності культурним асимілятором (Веприцька, Горщарук, 2020) і кроссенсом (Бігич, 2022). Детальніше зупинимось на двох останніх.

Культурний асимілятор як метод експерементальної освіти, який був розроблений і застосовується для сприяння здатності особи чи групи людей розуміти інакший культурний контекст та успішно в ньому функціонувати. Коли як Сполучені Штати Америки, де був розроблений даний засіб, так і більшість розвинених країн, почали відчувати зростання культурного розмаїття та збільшення повсякденних контактів між людьми з різним культурним походженням, було вирішено, що буде доцільно познайомити людей з однієї культури з цінностями, світоглядом та поведінкою інших культур. Метод, розроблений для полегшення такого досвіду навчання, став відомий нам як *культурний асимілятор*. Даний метод є добре відомим у крос-культурній психології, він дає змогу оцінити обізнаність особи про культурні відмінності. Культурний асимілятор також забезпечує оцінку того, наскільки

Wondershare PDFelement

іноземець розуміє причини та наслідки тих чи інших вчинків в незнайомому для нього культурному контексті. Культурні асимілятори відрізняються за наповненням і дизайном. Вони є одним із найбільш досліджених інструментів навчання іноземних культур.

Культурний асимілятор набув широкого застосування і може бути використаний викладачем іноземної мови як засіб підготовки студентів до міжкультурного спілкування і взаємодії. Назва засобу «культурний асимілятор» є не досить влучною, оскільки викладач не змушує студентів відмовитись від рідномовної культури й асимілювати (стати членом інокультурної групи).

Цілі культурного асимілятора – навчити студента бачити різноманітні життєві ситуації очима членів інокультурної групи й спробувати зрозуміти їхній світогляд щодо вирішення тієї чи іншої життєвої проблеми. Тому іншою назвою культурного асимілятора є техніка підвищення культурної сензитивності.

Перші культурні асимілятори розробили психологи Іллінойського університету в Урбан-Шампейні на початку 60-х років минулого століття під керівництвом Гаррі Хараламбоса Тріандіса (1926-2019). Культурні асимілятори призначалися для американських громадян, які спілкуються з арабами, іранцями, греками, тайцями, та передбачали за короткий проміжок часу якомога змістовніше проінформувати перших про відмінності між різними культурами.

Вітчизняні й зарубіжні дослідники витлумачують культурний асимілятор як засіб формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності, зокрема такого її складника як лінгвосоціокультурна компетентність.

Ми також розглядаємо культурний асимілятор як сучасний засіб формування у студентів – майбутніх учителів іспанської мови іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності.

Культурний асимілятор має формат навчального комплексу, який

Wondershare PDFelement

уміщує:

- стислий опис ситуації (культурного інциденту), в якому наявна проблема культурної адаптації чи проблема, зумовлена культурними відмінностями між двома взаємодіючими представниками різних культур;

- чотири інтерпретації поведінки, зокрема мовленнєвої, персонажів (потенційні відповіді);

- пояснення до кожної з інтерпретацій, що передбачають колективне обговорення й обирання найдотичнішого ситуації варіанту відповіді.

Отже, мета використання культурного асимілятора викладачем іспанської мови полягає в тому, щоб навчити студентів бачити ситуації очима членів чужої групи – носіїв іспанської мови задля розуміння їхнього світогляду.

Кроссенс є асоціативною головоломкою нового покоління, яка поєднує найкращі якості таких інтелектуальних розваг як головоломка, загадка й ребус. Це асоціативний ланцюжок, що складається з 9-ти зображень (на кшталт гри «Хрестики нулики»). Зображення розміщено так, що кожне має зв'язок з попереднім; квадрат 5 є центральним зображенням – (рис. 1), яке змістовно об'єднує всі інші.

Розгадувати кроссенс слід зверху донизу, зліва направо; рухатись лише вперед і завершувати на центральному п'ятому квадраті. Почати можна як з першого, так і будь-якого впізнаного студентами зображення.

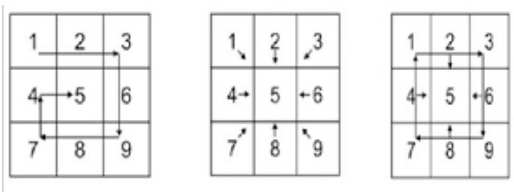

Рис. 1. Алгоритми розгадування кроссенсу

На думку О. Б. Бігич (2022), найдоцільнішою для формування компетентністю засобом кроссенсу є лінгвосоціокультурна компетентність як складник міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності. В укладеному науковцем кроссенсі «Las Navidades en España» (рис. 2) кожне із

зображень корелює з конкретною різдвяною грудневою й січневою датою, з кожною з яких, у свою чергу, співвідноситься фонова чи безеквівалентна лексична одиниця. (Також О. Б. Бігич укладено тематично дотичні вербальні кроссенси «Los dulces navideños», «La cena navideña», «Las tradiciones de Navidad en el mundo hispanohablante»).

			El Gordo	La corona de Adviento	El Belén
	?		Los Reyes Magos	?	Los Inocentes
			La Cabalgata	La Nochevieja	La Nochebuena

Рис. 2.1 Ілюстративний і вербальний кроссенси «Las Navidades en España»

Водночас О. Б. Бігич вважає, що ілюстративний формат кроссенсу є більш привабливим і прийнятним для школярів; для студентів же, зокрема майбутніх учителів іноземних мов, варто укладати вербальні кроссенси. При цьому з огляду на відмінності студентів за домінувальним типом мислення (наочно-образне – вербальне) науковець вважає можливим укладати й змішані (вербально-ілюстративні) кроссенси.

При розгадуванні кроссенсів лінгвосоціокультурного спрямування у студентів передусім розвиваються комунікативні вміння, а також підвищуються їхня допитливість і мотивація до вивчення іноземної мови й культури.

Таким чином, засобами формування у студентів – майбутніх учителів іспанської мови іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності ми обрали культурний асимілятор і кросссенс.

Wondershare PDFelement

Висновки до розділу 2

У другому розділі було визначено цілі формування лінгвосоціокультурної компетентності у закладах вищої освіти на різних роках навчання. Зроблено висновки, що через відсутність чітких програмних вимог та характеристик рівня сформованості лінгвосоціокультурної компетентності рівень сформованості лінгвосоціокультурної компетентності у студентів бакалаврату та цілі, яких вони повинні досягнути по закінченню певного етапу навчання, здебільшого визначаються викладачами іспанської мови. Було визначено, що загальнопризнаних етапів для формування лінгвосоціокультурної компетентності не існує, оскільки вона є складовою мовних та мовленнєвих компетентностей. Відповідно, лінгвосоціокультурна компетентність в студентів формується здебільшого під час роботи над мовними та мовленнєвими компетентностями, а поза аудиторна робота з іспанської мови дає можливість зосередитися на формуванні саме лінгвосоціокультурної компетентності, не відволікаючись на інші. Було розглянуто міжкультурне спілкування та діалог культур як сучасну технологію формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладах вищої освіти та визначено сучасні засоби формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності. До останніх належать: культурний асимілятор, кроссенс та інші сучасні засоби.

Wondershare PDFelement

Розділ 3

Пробне навчання

3.1. Підготовка до пробного навчання

Згідно з О.Б. Бігич, під час застосування пробного навчання реалізується евристичний підхід, який який дає можливість скоротити час на розробку підходящого варіанту режиму навчання. Даний метод одразу випробовується під час навчального процесу, що дає можливість без зволікань оцінити його ефективність.

Даний метод є одним з найбільш доступних завдяки своїй простоті реалізації, легкості отримання та обробки його результатів. Саме тому з метою оцінювання стану проведення позаудиторних заходів з іспанської мови на бакалаврaті під час навчальної педагогічної практики у першому семестрі поточного навчального року ми провели анкетування студентів бакалаврату факультету романської філології і перекладу Київського Національного Лінгвістичного Університету. Студенти були розподілені за курсами навчання в такий спосіб: 1-й курс – 53,3 %, 2-й курс – 6,6 % , 3-й – 0 %, 4-й – 40 %. Анкета була укладена в гугл-формах і розповсюджена між студентами. З невідомої нам причини анкета не була розповсюджена з-поміж студентів 3 курсу.

Анкета вміщувала 7 запитань і носила анонімний характер. Перше запитання мало на меті визначити, на якому курсі навчається студент. Друге питання мало на меті визначити ступінь задоволеності студентів проведеними позааудиторними заходами з іспанської мови. Так, 60 % – не задоволені, 40 % – задоволені.

На запитання щодо можливості відвідувати позааудиторні заходи з іспанської мови 40% студентів взагалі не мають такої можливості (очевидно, це зумовлено їхньою роботою в позанавчальний час), 46,7 % – відвідували б заходи раз на місяць, 6,7 % – раз на два тижні, 6,7 % – раз на три місяці.

Wondershare PDFelement

На четверте запитання щодо актуальності проведення позааудиторних заходів з іспанської мови відповіді респондентів розподілилися в такий спосіб: 93,3 % – вважають актуальною цю організаційну форму навчання з іспанської мови, решта – надали заперечну відповідь.

З-поміж запропонованих видів позааудиторних заходів з іспанської мови 60 % – віддали перевагу екскурсії містом іспанською мовою, 60 % обрали тематичне свято іспанською мовою, 66,7 % – кіноклуб, 20 % – дискусію на певну тему, 40 % – квест, 13,3 % обрали інший варіант. (Такі результати зумовлені тим, що студенти мали можливість обрати декілька варіантів відповіді).

Передостаннє запитаня анкети передбачало визначення кореляції цікавого позааудиторного заходу з іспанської мови з підвищенням мотивації студентів до її вивчення. Так, 73,3 % студентів вбачають пряму кореляцію, а 26,7 % – не пов'язують свою мотивацію до вивчення іспанської мови з цікавим позааудиторним заходом.

Wondershare PDFelement

Останнє питання анкети торкалося особистої участі студентів в організації позааудиторних заходів з іспанської мови. Попри можливість студентів відвідувати позааудиторні заходи з іспанської мови раз на місяць, оцінювання позааудиторної роботи з іспанської мови як актуальної організаційної форми навчання, попри пряму кореляцію між мотивацією до вивчення іспанської мови і цікавим позааудиторним заходом, відповідь на останнє питання анкети нас вразила: лише 13,3 % готові особисто брати участь в позааудиторних заходах з іспанської мови. 26,7 % не готові до особистої участі в організації позааудиторних заходів з іспанської мови і переважна більшість студентів – 60 % готові долучатися до організації подібних заходів з іспанської мови.

Таким чином 93,3 % – вважають актуальною цю організаційну форму навчання з іспанської мови, 73,3 % студентів вбачають пряму кореляцію цікавого позааудиторного заходу з іспанської мови з підвищенням мотивації студентів до її вивчення, 46,7 % – відвідували б заходи раз на місяць, але

Wondershare PDFelement

лише 13,3% студентів бакалаврату готові брати безпосередню участь в позааудиторних заходах з іспанської мови.

Відповіді 26,7 % та 60 % студентів, як не дивно, були для нас очікуваними: ці студенти націлені на пасивне отримання інформації, ніж на її активне набуття.

Отже, з вищесказаного та з огляду на те, що, як зазначалося вище, підручники для вивчення іспанської мови не містять достатньої кулькості інформації лінгвосоціокультурного характеру, можна зробити висновок, що подальше проведення позааудиторного заходу, сценарій якого наведено в підрозділі 3.3 є актуальним.

3.2. Результати пробного навчання

Під час пробного навчання було проведено позааудиторний захід з іспанської мови на тему: “Два світи – дві культури”, під час якого студенти мали можливість ознайомитись з незвичними та подекуди, навіть, шокуючими для українського менталітету реаліями такими як, наприклад, стрибання через немовлят на вулиці та іншими. План позааудиторного заходу та додаткові матеріали наведений в підрозділі 3.3. Позааудиторний захід був проведений успішно, в онлайн-форматі. Під час заходу студенти активно долучались до роботи, виконували завдання та самі долучались до презентації матеріалу. Завдання були посильними для студентів. Після проведення позааудиторного заходу зі студентами була проведена усна бесіда-опитування, під час якої студентами було підтверджено, що схожі заходи мотивують їх до вивчення як іспанської мови, так й культури іспанськомовних країн. Студенти виявили бажання відвідувати схожі заходи частіше та зауважили, що схожих матеріалів з цікавинками лінгвосоціокультурного характеру бракує в підручнику з іспанської мови, за яким навчається група. Також студентами було сказано, що, за умови наявності в аудиторії інтерактивної дошки та достатньої кількості місця,

Wondershare PDFelement

заходи схожого формату були б більш цікавими та продуктивними за умови їхнього проведення в офлайн-форматі. Серед недоліків проведеного заходу було названо недостатню кількість часу на проведення позааудиторних заходів, проблеми з інтернет-з'єднанням та досить значна кількість безеквівалентної лексики, наприклад: el caganero, el colacho, Catrina, calaveras de azucar, el altar de los muertos і т.д, яка була дещо складною для засвоєння студентами першого курсу бакалаврату.

Також зі студентами групи Coi 01-19 було проведено два практичні заняття, під час яких було проаналізовано та визначено доцільність, або, навпаки, недоцільність тих чи інших завдань для формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності з сайту profedeele.

Перше посилання: https://www.profedeele.es/actividad/paises-hispanohablantes/, спрямоване на формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності, містить 11 завдань.

Рис. 3.1 – перше завдання для формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності

У першому завданні студентам пропонується ознайомитись з акцентами іспанськомовних країн. Було визначено, що перше завдання спрямоване не лише на формування лінгвосоціокультурної, а й фонетичної

Wondershare PDFelement

компетентності. Групою було зауважено, що таке завдання доцільно використовувати на заняттях з практичної фонетики або для загального ознайомлення з країнами Латинської Америки як початковий етап аудиторного заняття або поза аудиторного заходу. Завдання було цікаве для виконання й студентам четвертого курсу бакалаврату.

Друге завдання, натомість, було сприйняте студентами критично. Студентам пропонується заповнити мапу Латинської Америки, поставивши країни на відповідне місце. Студентами було зауважено, що завдання такого типу передбачає досконале знання географії та може бути доцільним хіба що в школі для поглиблення міжпредметних зв'язків. Наприклад, під час спільного уроку географії та іспанської мови.

Рис. 3.2 – друге завдання для формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності

Третє завдання: "El juego de memoria" є логічним продовженням другого. Студентам пропонується поетапно відкривати клітинки та запам'ятовувати, де знаходиться назва країни та її прапор. Студенти групи колективно дійшли до висновку, що таке завдання спрямоване також на знання географії, а не формування лінгвосоціокультурної компетентності й, окрім того, займає досить багато часу, який можна було б витратити на більш

Wondershare PDFelement

продуктивні вправи.

У четвертому завданні:https://play.kahoot.it/v2/?quizId=9420ebf7-5fee-42c0-947c-ddf417ba6045, студентам пропонується зіграти в Кахут та відповісти на різноманітні запитання, які стосуються відомих людей, які походять з іспанськомовних країн, культурних пам'яток та відомих туристичних маршрутів. Відповідно, студенти вважають таке завдання доцільним для використання під час формування лінгвосоціокультурної компетентності. Але було зауважено, що його можна використовувати або як етап pre-escucha/pre-lectura, або як етап despues de escucha/despues de lectura, не використовуючи його окремо, поза контекстом.

П'яте завдання було схвалене студентами для формування лінгвосоціокультурної компетентності, але також як один з етапів навчання читання, аудіювання, під час позааудиторного заходу відповідного спрямування або для формування міжпредметних зв'язків. В цьому завданні студентам пропонується співвіднести картину та її автора.

Рис. 3.3 – п'яте завдання для формування лінгвосоціокультурної компетентності

Шосте завдання передбачає знання студентами країн, звідки походять відомі люди, які походять з іспанськомовних країн. Дане завдання також було вирішено використовувати під час відповідних тематичних заходів, оскільки без попередньої підготовки студенти не можуть володіти знаннями з даної теми.

У сьомому завданні студентам пропонується по мелодії вгадати

Wondershare PDFelement

іспанськомовну пісню та виконавця. Студентами було одноголосно вирішено, що таке завдання буде доцільним для формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності. Особливо під час проведення позааудиторних заходів. Також з цікавістю завдання виконувалося й самими студентами. Такого типу завдання було вирішено задавати на початковому етапі позааудиторних заходів для активізації інтересу студентів та як lead-in до основних завдань та лінгвосоціокультурної інформації.

Що стосується дев'ятого завдання, студентам пропонувалося прочитати факти про відому іспанськомовну людину та здогадатись, хто це. Мова йшла про латиноамериканського марксизького революціонера, публіциста, партизана-підпільника; після приходу до влади директора центральної політичної в'язниці в Гавані, одного з лідерів Кубинської революції тисяча дев'ятсот п'ядесят дев'ятого року – Ернесто Че Гівару. Було вирішено, що саме по собі, вирване з контексту, дане завдання не буде ефективним для формування лінгвосоціокультурної компетентності. Тому було запропоновано варіант організувати дискусію щодо того, чи дійсно дана історична постать настільки позитивна, як звикли вважати в країнах пострадянського простору. Оскільки такий вид мовленнєвої діяльності як дискусія та ще й на доволі складну тему, вимагає відповідного рівня володіння мовою, було визначено, що такий вид діяльності був би доцільним для формування лінгвосоціокультурної компетентності спільно з компетентністю в діалогічному та монологічному мовленні для студентів третього та четвертого курсів бакалаврату.

У десятому завданні, як і в четвертому, пропонується формувати лінгвосоціокультурну компетентність, зігравши в кахут: https://kahoot.it/challenge/?quiz-id=a1f73957-d7b0-43d6-8548-ab6f252f5c32&single-player=true і повідповідавши на цікаві питання щодо історії іспанськомовних країн. Наприклад, студенти повинні знати, коли Христофор Колумб відкрив Америку та порядок, в якому перестали існувати такі культури як: Майя, Ацтеки, Інки та інші. Оскільки такі

Wondershare PDFelement

лінгвосоціокультурні знання вимагають попередньої підготовки, було вирішено, що доцільно буде використовувати такий вид діяльності на етапі post-escucha або post-lectura.

Останнє завдання цього посилання – також гра в кахут: https://kahoot.it/challenge/?quiz-id=ae37e651-4f7e-4ab4-b07e-dfbf476b6d4b&single-player=true . Було визначено, що таке завдання було б доцільним лише на вузькопрофільному занятті на тему спорт. Разом з тим виникли сумніви, чи багатьом студентам було б цікава така тематика уроку. Тому останнє завдання було вирішено не використовувати для формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності.

Щодо завдань, які пропонувалися для формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності за другим посиланням: https://www.laclasedeele.com/2022/09/geografia-en-clase-de-espanol-paises.html?m=1 , майже всі завдання були визнані недоцільними для її формування, оскільки передбачають, здебільшого, знання географії та прапорів країн, а ці знання не є цільовими під час формування лінгвосоціокультурної компетентності. Єдиним завданням, яке є вартим уваги є завдання на формування лінгвосоціокультурної та аудитивної компетентностей, під час якого студентам пропонується послухати пісню, вставити пропущені слова та вивчити, які латиноамериканські країни існують.

3.3. Сценарій позаудиторного заходу «Два світи – дві культури»

Позаудиторний захід з іспанської мови «Два світи – дві культури» був проведений в академічній групі МЛі01-22.

Цілі заходу:

Освітні: ознайомити студентів з різницею в культурі іспанськомовних країн та України

Wondershare PDFelement

Виховні:

- виховувати в студентів інтерес та повагу до культури іспанськомовних країн й України
- мотивувати студентів до вивчення іспанської мови та культури

Розвивальні:

- розвивати інтерес до вивчення іспанської мови та культури рідної країни
- розвивати довгострокову пам'ять учнів
- розвивати мовну здогадку, логіку, вміння висловлюватись іноземною та рідною мовами

Основні поняття: el caganero, el colacho, Catrina, calaveras de azucar, el altar

Перебіг заходу

Етап	Опис завдань
Етап 1. Початок заходу	¡Hola a todos! ¿Qué te viene a la mente cuando pensamos en la cultura de los países hispanohablantes? Respuestas: Día de Muertos, pasadoble, samba, festivales. ¡Sí, así es! ¿Qué es la tomatina? ¿El Colacho? Vamos a aprenderer más. ¿Con qué país crees que Ucrania tiene más en común? ¿Con España, o, por ejemplo, con México? ¿Qué tradiciones son similares? ¿Y qué podría sorprendernos? Empecemos.
Етап 2 Ознайомлення з El Día de los Fieles Difuntos	Para saber de qué vamos a hablar, os sugiero completar estas rompecabezas. ¿Qué es esta tradición? Sí, Día de Muertos o El Día de los Fieles Difuntos: https://www.hellokids.com/c_26686/free-online-games/kids-puzzles-games/day-of-the-dead-free-puzzles/day-of-the-dead-painted-skull-puzzle . https://www.hellokids.com/c_26685/free-online-games/kids-puzzles-games/day-of-the-dead-free-puzzles/day-of-the-dead-

altar-puzzle .

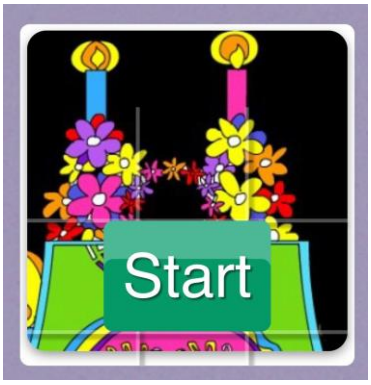

Рис. 3.5; 3,6 - онлайн-пазли для формування лінгвосоціокультурної компетентності

¿Qué realidades de los países de habla hispana habéis visto aquí? Si, la calavera y el altar de los muertos.

Ahora vamos a ver la presentación y escuchar sobre el origen, historia y tradiciones del Día de Muertos: https://prezi.com/vk2bo7hzquxl/presentacion-de-dia-de-los-muertos/ .

El 2 de noviembre, México celebra el Día de Muertos. Esta fiesta es un patrimonio cultural y está dedicada a la vida y la muerte. El Día de Muertos es una tradición milenaria. Se celebra en México y algunos países de América Latina. Esta fiesta, cuya formación estuvo influenciada por las tradiciones europeas, está incluida en la lista del Patrimonio Cultural Inmaterial de la UNESCO y tiene un objetivo: recordar a aquellos que ya no están con nosotros durante uno o varios días.

El origen del Día de Muertos no tiene un lugar fijo. Los historiadores coinciden en que las tradiciones de esta festividad tienen su origen en la época prehispánica. Los pueblos

Wondershare PDFelement

	indígenas comenzaron a celebrar el Día de Muertos desde mayo. Los rituales asociados con honrar a los muertos comenzaron hace 2.5-3 mil años. Antes de la colonización española, la población a menudo conservaba cráneos reales de los muertos como una especie de reliquia familiar, y a menudo se mostraban durante varios rituales en los que se suponía que simbolizaban la muerte y la resurrección. Hace más de dos mil años, culturas desde México hasta los zapotecas adoraban la muerte enviando a los muertos al Mictlán, el inframundo azteca con nueve círculos del infierno por los que deben pasar las almas de los muertos para encontrar la paz. El ritual de despedida prehispánico incluía sacrificios y ofrendas que las almas llevaban consigo para pasar por el infierno. Los especialistas descubrieron que también se ofrecieron regalos a mártires anónimos en Europa. Y la conquista de México dio lugar a una interesante fusión cultural: iconografía católica mezclada con elementos prehispánicos como calaveras, copal, flores de caléndula y comidas tradicionales que variaban según la región. Entre los elementos tradicionales del Día de Muertos se encuentra el pan, cuyo sabor y apariencia dependen del lugar donde se prepara. La decoración en forma de huesos de azúcar y la forma redonda del centro es de origen colonial y simboliza los sacrificios humanos que ocurrían en las culturas prehispánicas. Las figuras en forma de hueso representan las extremidades y el círculo representa la cabeza o el corazón, según la leyenda. ¿Por qué el folklore mexicano celebra la muerte? Porque la muerte es el final de un ciclo y, en la cosmovisión antigua, el

Wondershare PDFelement

	comienzo de otro. Y los que nos dejan quieren ser recordados con alegría, como en el canto tradicional del Istmo de Tehuantepec “La Martiniana”: “No, no llores. Porque sufro si lloras. Y si cantas para mí, viviré para siempre y nunca moriré". Los hogares mexicanos dan la bienvenida a sus seres queridos fallecidos cada año con flores de caléndula, papel picado, aroma de copal y comidas tradicionales como el mole, la fruta y el pan. En el Día de Muertos se crean altares en honor a los familiares fallecidos. Están decorados con verbena, bebidas favoritas del difunto (a menudo alcohólicas) y comida favorita. Las *calaveras de azúcar* se colocan cerca. Los cementerios locales están decorados con flores y cintas, y el camino a las casas de los familiares fallecidos está bordeado con velas, para que sus espíritus encuentren el camino a casa. En los desfiles en honor a los muertos, todos, sin importar la edad o el sexo, suelen participar en familias enteras. Las caléndulas se pueden ver en todas partes: estas flores, con su fuerte olor y color brillante, podrán guiar a los muertos por el camino seguido por los vivos. Las mujeres usan maquillaje para crear una imagen elegante de un esqueleto femenino llamado *Catrina*. Esta imagen se ha vuelto popular incluso fuera de la cultura mexicana. Terminemos nuestro segmento del Día de los Muertos con un juego de kahoot: https://create.kahoot.it/details/trivia-sobre-el-dia-de-los-muertos-espanol/84acb714-f644-40f9-a00c-4b9229ae0361 .
Етап 3 Ознайомлення з El Caganero.	Vamos a imaginar que un amigo español nos regala una figurita, por ejemplo, de vuestro personaje favorito sentado en el orinal con los pantalones bajados. Cual seria vuestra

Wondershare PDFelement

	reaccion? Ahora vamos a ver, que es el caganero. **La historia del Caganero** El caganero es una figura típica navideña catalana que se caracteriza por su posición en el belén. En medio de esta tradición, solemos divisar a un hombre agachado más o menos escondido respondiendo al llamado de la Naturaleza al aire libre. Se dice que no exhibirlo trae desgracias ya que sus heces fertilizan la tierra y también traen suerte y felicidad para el año que viene. Inicialmente, la intención era ilustrar los elementos tradicionales que formaban parte de este momento —pastores, ángeles, Reyes Magos, aves de corral, un pastor, el río, un caganer— para llevar este mundo de alegría y Navidad a la cotidianidad. vida de las familias. aunque añadir el caganer es una tradición catalana y valenciana, también podemos encontrar a esos amiguitos en Murcia, Nápoles y Portugal bajo el nombre de cacones, pastore che caca i cagoes, respectivamente. Tradicionalmente, el caganero lleva una barretina (sombrero típico catalán). Hoy en día encontramos modelos de famosos, políticos, actores, músicos y futbolistas, como así como caganers dedicados a los pueblos, a las lejanas tradiciones, a los oficios ya los animales. Como dato curioso, el caganero no es el único personaje catalán que defeca: no podemos olvidarnos del Tió, un tronco que vive bajo el árbol de Navidad y necesita ser alimentado hasta Nochebuena para que pueda “pasar” unos cuantos regalos. gracias a los cantos y golpes que le brindan los niños.

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

	 Рис. 3.7 – el Caganero
Етап 4 Ознайомлення з La Tomatina	¿Hay un costumbre tirar la comida en Ucrania? ¿Y a escala de toda la ciudad? ¿Y cuál sería vuestra reacción cuando al llegar al pequeño pueblo español y encontráis calles cubiertas de los tomates? ¿De lo que estamos hablando? Esto es la Tomatina. **La Tomatina**, conocida en España como la fiesta de La Tomatina, es una de las fiestas españolas más populares y visitadas, que ha ganado fama en todo el mundo. La Fiesta de la Tomatina tiene lugar en la ciudad de Buñol en la provincia de Valencia y es la fiesta del tomate más grande de España, durante la cual más de 150 toneladas de tomates por hora se convierten en jugo, derramándose por las calles de la ciudad y coloreando a cada participante en el evento. La Tomatina, o el día del tomate en España, ha recibido tanta publicidad que hoy tiene lugar en varias ciudades del mundo esta masacre roja, que tomó prestada la idea de la batalla del tomate en España. Entre ellos se encuentran la ciudad china de la provincia de Guangdong y el municipio colombiano de Sutamarchan. La Fiesta del Tomate en España se desarrolla en 3 etapas: Durante la primera etapa de la fiesta de la Tomatina, uno de los participantes debe subirse a un palo alto de madera resbaladizo, previamente untado con jabón, y tomar posesión de un trozo de

Wondershare PDFelement

	jamón, que se encuentra encima del palo. A esto le sigue una señal, que significa el descubrimiento de la Tomatina. A las once comienza la batalla del tomate, retransmitida en España por muchas cadenas de televisión. La mayoría de los participantes de la Tomatina están vestidos de blanco para enfatizar la belleza de la fiesta. Pues la tercera etapa, como no, es el lavado de casas y la limpieza de Buñol del lío de tomates, que absorbe las calles céntricas de la ciudad durante la fiesta de la Tomatina. La limpieza se realiza con mangueras de agua ordinarias. No hay que pensar que a Buñol acude gente de todo el mundo con el único fin de tirarse tomates unos a otros. La festividad de La Tomatina dura una semana entera, y su programa también incluye actuaciones de grupos musicales, bailes, fuegos artificiales y otros eventos. Рис. 3.8 – la Tomatina
Етап 4	El encierro se hizo famoso por primera vez por el escritor estadounidense Ernest Hemingway cuando escribió sobre él en su novela The Sun Also Rises en 1926. Hemingway visitó Pamplona para el festival de San Fermín nueve veces a lo largo de su vida, siendo su primera visita anual entre 1923 y 1927. Pero fue su primera novela de 1926 sobre el festival lo que puso a San Fermín en el mapa. En The Sun Also Rises,

Wondershare PDFelement

	Hemingway ficcionaliza sus propios viajes por el País Vasco con un grupo de amigos. Hemingway había estado dándole vueltas a la idea de escribir una novela. Su tercera visita anual a las fiestas de San Fermín en julio de 1925 le proporcionó el material que había estado buscando. La acción principal de la novela se centra en la fiesta de Pamplona. Hemingway da vida a su amor por las corridas de toros y los San Fermín para un público que no está acostumbrado a tales tradiciones. Sin embargo, el encierro es solo una parte de un ritual anual que domina la ciudad vasca de Pamplona todos los días. Julio del 6 al 14 inclusive. San Fermín pone patas arriba a Pamplona durante una semana de borrachera. La Fiesta de San Fermín en realidad tiene una base religiosa, aunque esto puede ser difícil de creer si eliges experimentar las fiestas nocturnas que caracterizan el acontecimiento. San Fermín es el patrón de Navarra, provincia a la que pertenece Pamplona. Las fiestas comienzan el 6 de julio a las 12:00 horas. El primer encierro ocurre en la mañana del 7 de julio, puntualmente a las 8 am. Se compone principalmente de hombres jóvenes (aunque las mujeres también pueden correr) que corren delante de los toros para llevarlos desde su corral hasta la plaza de toros. Todos los espectadores deben permanecer detrás de la doble valla a lo largo del recorrido. Una de las corridas más trágicas tuvo lugar en 1947, cuando el 10 de julio, el mismo toro, "Semillero", mató a dos personas en una misma corrida. Otra "doble matanza" se produjo el 13 de julio de 1980 cuando "Antioquio" cogió por los cuernos a su primera víctima en el Ayuntamiento y se la llevó hasta la calle Mercaderes. Posteriormente, en la plaza de toros mató a una

Wondershare PDFelement

	segunda persona de una puñalada mortal en el estómago. Рис. 3.9 - San Fermín
Етап 5 El Colacho	Vamos a imaginar que estamos paseando por la calle y vemos bebés tirados en el suelo y personas con disfraces extraños saltando sobre ellos. ¿Cuál sería la reacción de la gente? ¿Es posible imaginar tal cosa en Ucrania o en un país vecino? Por supuesto. Pero en España, no hay que asustar y llamar inmediatamente a los servicios de protección de menores. Vamos a ver, que esta pasando. Una mezcla de rituales católicos y paganos destinados a representar el triunfo del bien sobre el mal, el festival de El Colacho se remonta a la década de 1620 y tiene lugar el domingo siguiente a la fiesta del Corpus Christi. Sus orígenes no están claros, pero algunos historiadores creen que puede haber comenzado como un ritual de fertilidad. Durante el festival, los “diablos” con máscaras rojas y amarillas corren por las calles lanzando insultos a los aldeanos y azotándolos con una cola de caballo atada a un palo. Cuando los tambores anuncian la llegada de los atabaleros vestidos de negro, hombres piadosos que han venido a expulsar el mal, comienza el salto del Colacho. En una exhibición de infarto, los bebés nacidos durante el año anterior se colocan sobre colchones en la calle mientras los hombres disfrazados saltan

Wondershare PDFelement

	sobre ellos. Una especie de bautismo, se cree que el diablo absorbe los pecados de los bebés y les brinda protección contra enfermedades y desgracias. Los espectadores que se agolpan en las calles también regañarán a Colacho para evitar su propia mala suerte para el próximo año. Luego, los bebés son rociados con pétalos de rosa y sus padres los reclaman rápidamente. Рис. 3.10 – el Colacho
Етап 6 Закріплення отриманих знань, завершення заходу з використанням культурного асимілятора	Ahora os propongo a jugar el juego. Vamos a escuchar las historias y las preguntas. Hay que elegir, que respuesta es correcta. **El caso en las fiestas de San Fermín** Andrés, el amigo por correspondencia de Oleksiy, lo invitó a su casa en Pamplona durante las fiestas de San Fermín. Los chicos caminaban por el centro de la ciudad cuando vieron una multitud de personas alrededor de una cerca de madera. Andrés invitó a un amigo a mirar el ensirro, del que Oleksii no había oído hablar antes. Se acercaron a la cerca, esperando el evento. Oleksiy estaba muy interesado en saber cómo sucede el encierro. Unos minutos más tarde escuchó el sonido de una explosión y vio a varios hombres huyendo de los toros enojados entre dos vallas. El niño también notó cómo algunas de las personas detrás de la cerca se sobrepasaron y se unieron a los corredores. La gente alrededor se comportaba bastante

Wondershare PDFelement

	ruidosa y Oleksiy estaba confundido. ¿Cómo debería comportarse Oleksiy? Elija la opción más adecuada en su opinión: 1. Si Alexey tiene ese deseo, debe unirse a los que huyen de los toros, cualquiera que esté presente en el festival puede hacerlo. 2. Estos toros deben haberse escapado del zoológico y la gente está tratando de detenerlos. Oleksiy debería informar esto urgentemente a la policía. 3. El encierro es una parte importante de las fiestas de San Fermín. Oleksii puede disfrutar tranquilamente del espectáculo. 4. Oleksii y Andres deben salir de allí urgentemente, porque los toros obviamente están fuera de control y pueden lastimar a cualquiera a su alrededor. Explicación: Elegiste la opción número 1. El evento es bastante arriesgado, y son los turistas que no tienen la preparación suficiente los que más suelen lesionarse durante el encierro. Y aunque la carrera está abierta a todos, no debes arriesgar tu propia salud sin confiar en tus habilidades. Encuentre una respuesta más aceptable. Elegiste la opción número 2. Andrés invitó con bastante calma a Oleksiy a ver el evento y no advirtió sobre el posible peligro. Si la situación fuera realmente amenazante y requiriera una acción decisiva, Andrés se habría comportado de otra manera. Encuentra otra respuesta. Escogiste la opción número 3. Esta es la mejor respuesta. El encierro es la parte más popular de las fiestas de San Fermín, atrayendo a un gran número de visitantes cada año. Durante el ensierra, los toros corren por la ciudad en dirección a la plaza de toros. El evento se considera un cierto "prólogo" a la tradicional corrida de toros. La mayoría de la gente los está observando, y también, según la tradición, un grupo de

Wondershare PDFelement

	personas entrenadas huye de ellos en el camino. Y aunque en la carrera pueden participar todos los que quieran, los desprevenidos y, especialmente, los menores de edad no deben correr riesgos. Elegiste la opción número 4. De hecho, un encierro es un evento bastante arriesgado. Sin embargo, Andrés invitó deliberadamente a Oleksiy a ver la carrera. Si la situación fuera realmente peligrosa, Andrés le habría avisado a su amigo. Es una respuesta más apropiada. **El Gordo como regalo de Navidad** Isabelle, la amiga de Anna, la invitó a su casa de Valencia para la temporada navideña. Durante un paseo por la ciudad, Isabel compró dos "décimos" de billetes de la famosa lotería española de Navidad y le regaló uno a una amiga. Hanna le agradeció a la niña, pero no se tomó el regalo en serio y no recordaba dónde lo puso para la próxima vez. Sin embargo, fue el billete del que Hanna recibió un décimo el que ganó uno de los premios de la lotería, El Gordo. Isabel estaba muy contenta y le ofreció a su amiga juntar las ganancias, pero Hanna admitió que había perdido el boleto. Durante todo el día después de esta conversación, Isabel se veía muy alterada. ¿A qué se debe el cambio de humor de Isabelle? Elija, en su opinión, la opción de respuesta más adecuada: 1. Isabel quería apropiarse de las ganancias de Hanna y lamentaba el dinero perdido. 2. Comprar y regalarse billetes de lotería es una de las tradiciones navideñas importantes para muchos españoles. 3. Isabel decidió que perder el boleto era mala señal. 4. Isabelle siempre se toma muy en serio cualquier problema, incluso el menor. Explicación: elegiste la opción número 1. En este caso, el

Wondershare PDFelement

	comportamiento de Isabelle es bastante ilógico. Si quería el premio completo, no debería haberle dado el boleto a Hanna. Busque otra opción de respuesta. Elegiste la opción número 2. ¡Esta es la mejor respuesta! La mayoría de los españoles compran uno o más billetes de lotería de Navidad. A veces también puede obtener un boleto de lotería como regalo. Isabel quería involucrar a su amiga ucraniana en esta tradición navideña y estaba molesta porque Hanna era tan indiferente al regalo. Elegiste la opción No. 3. Los españoles, como los ucranianos, tienen signos populares. Algunas personas creen en ellos, otras no. Sin embargo, la superstición no es un rasgo característico de todo español. Además, durante la comunicación con Isabel, Hanna nunca notó en ella una tendencia a creer en las señales. Hay una respuesta más apropiada. Elegiste la opción número 4. En la situación, nada se dice sobre tales cualidades personales de Isabel. Está claro que este incidente la molestó, pero da motivos para considerarla vulnerable. Encuentre una respuesta más apropiada. Рис. 3.11 – el Gordo Gracias por vuestro trabajo. ¡Hasta pronto!

Wondershare PDFelement

Висновки до розділу 3

У третьому розділі було описано підготовку пробного навчання для формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності. Було проведено опитування студентів з метою визначення їхнього ставлення до позааудиторної роботи з іспанської мови, під час якого було визначено, що хоча більшість студентів позитивно ставляться до проведення поза аудиторної роботи з іноземної мови, дуже маленький відсоток студентів готовий долучатися до їхньої організації. Також було проаналізовано добірку завдань, спрямованих на формування лінгвосоціокультурної компетентності з сайту для викладачів іспанської мови profedeele та визначено, які з них є доцільними для застосування на поза аудиторних заняттях з іспанської мови, а які – ні. Також було укладено сценарій поза аудиторного заходу з іспанської мови для студентів бакалаврату на тему: “Два світи – дві культури” з використанням культурного асимілятора, який дає можливість студентам порівняти культурні особливості своєї країни з незвичними та, навіть, в дечому шокуючими для їхнього менталітету звичаями та традиціями.

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

ВИСНОВКИ

Дана магістерська робота присвячені формуванню у студентів бакалаврату іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності під час проведення поза аудиторних заходів з іспанської мови. Питання ефективного формування лінгвосоціокультурної іспанськомовної компетентності є актуальним, оскільки саме від рівня сформованості лінгвосоціокультурної компетентності залежить здатність і готовність особистості до іншомовного міжкультурного спілкування, яке є цільовим у навчанні іноземних мов і культур.

Метою теоретичної частини роботи було дослідити теоретичні засади формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності у студентів бакалаврату – майбутніх учителів іспанської мови. Було визначено складники лінгвосоціокультурної компетентності та розглянуто студента бакалаврату як суб'єкта іспанськомовної освіти, його мотивацію через особистісто-діяльнісний підхід І.А. Зимньої. Було проведене опитування студентів бакалаврату з метою визначення їхньої мотивації до вивчення іспанської мови. З дослідження зроблено висновок, що у студентів бакалаврату мотивація до навчання знижується разом зі збільшенням курсу навчання студентів. Саме тому було досліджено теоретичні засади позааудиторної роботи з іспанської мови як організаційної форми навчання іспанської мови та культури, визначено її види та доцільність проведення в закладах вищої освіти. Ми дійшли до висновку, що саме через низьку мотивацію студентів до навчання за наявною програмою з іспанської мови, відсутність чітких вимог до рівня сформованості лінгвосоціокультурної компетентності та широкому вибору видів позааудиторної роботи студентів, остання є доцільною для формування саме лінгвосоціокультурної компетентності у студентів бакалаврату. Також було охарактеризовано

Wondershare PDFelement

культурологічний підхід до формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладах вищої освіти. Таким чином, вивчення психолого-педагогічних особливостей студентів бакалаврату дало змогу зробити висновок, що проведення позааудиторних заходів з іспанської мови є актуальним для студентів бакалаврату.

Було виокремено позаудиторну роботу з іспанської мови як особливу організаційну форму навчання ; обрано сучасний культуро зорієнтований підхід до формування лінгвосоціокультурної компетентності та сучасну технологію навчання "діалог культур"; визначено цілі й описано етапи формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності та проілюстровано їх дотичними прикладами завдань; описано культурний асимілятор як сучасний засіб формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності.

Метою практичної частини роботи було укласти позааудиторний захід з іспанської мови й апробувати його під час педагогічної практики. Оскільки аналіз підручника з іспанської мови показав, що формуванню іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності не приділяється належної уваги, через що було проведено опитування студентів бакалаврату з метою визначення їхнього ставлення до позааудиторної роботи з іспанської мови та проаналізовано добірку додаткових завдань, спрямованих на формування лінгвосоціокультурної компетентності з сайту для викладачів іспанської мови profedeele. Також було укладено сценарій позааудиторного заходу з іспанської мови для студентів бакалаврату на тему: "Два світи – дві культури" з використанням культурного асимілятора, який дав можливість студентам порівняти культурні особливості своєї країни з незвичними та, навіть, в дечому шокуючими для їхнього менталітету звичаями та традиціями. Студенти групи активно долучалися до проведення заходу, виконання завдань з використанням культурного асимілятора, хоча для деяких студентів робота з безіквівалентною лексикою виявилась дещо складною.

Wondershare
PDFelement

Отже, іспанськомовна лінгвосоціокультурна компетентність є цільовою для формування у студентів бакалаврату, особливо, під час позааудиторної роботи, оскільки остання сприяє підвищенню позитивної мотивації студентів до навчання та дає можливість реалізувати та лінгвосоціокультурні аспекти, які не передбачені в навчальній програмі з іспанської мови.

Wondershare
PDFelement

Wondershare PDFelement

РЕЗЮМЕ

Кваліфікаційна робота магістра за темою «Формування лінгвосоціокультурної компетентності в майбутніх вчителів іспанської мови під час поза аудиторних заходів» складається зі вступу, трьох розділів, висновків, резюме українською і англійською мовами, списку використаних джерел і додатків.

У першому розділі визначено теоретичні засади формування у майбутніх учителів іспанської мови лінгвосоціокультурної компетентності; лінгвосоціокультурна компетентність розглянута як цільова для формування у майбутніх учителів іспанської мови; розглянуто студента бакалаврату як суб'єкта іспанськомовної освіти, його мотивацію в контексті особистісто-діяльнісного підходу. Було проведене опитування студентів бакалаврату з метою визначення їхньої мотивації до вивчення іспанської мови. Розглянуто позааудиторну роботу з іспанської мови як організаційну форма навчання іспанської мови та культури та охарактеризовано культурологічний підхід до формування лінгвосоціокультурної компетентності в закладах вищої освіти.

Другий розділ присвячений методиці формування у майбутніх вчителів іспанської мови лінгвосоціокультурної компетентності. Охарактеризовано цілі формування лінгвосоціокультурної компетентності у закладах вищої освіти, етапи її формування. Виокремлено діалог культур як сучасну технологію лінгвосоціокультурної компетентності та інші сучасні засоби формування лінгвосоціокультурної компетентності у закладах вищої освіти.

Третій розділ – теоретичний, присвячено підготовці до пробного навчання, перебігу пробного навчання та укладенню та проведенню поза аудиторного заходу для студентів бакалаврату на тему: "Два світи – дві культури" з використанням культурного асимілятора.

Кваліфікаційна робота магістра робота разом із списком використаних

Wondershare PDFelement

джерел та додатками складає 85 сторінок. Список використаної літератури включає 63 джерела.

Ключові слова: лінгвосоціокультурна компетентність, діалог культур, позааудиторна робота, позааудиторних захід, студенти бакалаврату.

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

SUMMERY

This Master's qualification work is devoted to the topic "Formation of linguistic and sociocultural competence in future teachers of the Spanish language during extracurricular activities" consists of an introduction, three sections, conclusions, a summary in Ukrainian and English, a list of the reference materials and appendices.

In the first chapter, the theoretical principles of the formation of future teachers of the Spanish language are determined. Linguistic and sociocultural competence is considered as a target for the formation of future teachers of the Spanish language; considered the undergraduate student as a subject of Spanish-language education, his motivation in the context of the personal-activity approach. A survey of undergraduate students was conducted in order to determine their motivation for learning Spanish. Extracurricular work on the Spanish language as an organizational form of teaching the Spanish language and culture is considered, and the cultural approach to the formation of linguistic and sociocultural competence in higher education institutions is characterized.

The second chapter is dedicated to the methodology of formation of linguistic and sociocultural competence in future teachers of the Spanish language. The goals of formation of linguistic and sociocultural competence in institutions of higher education, stages of its formation are characterized. The dialogue of cultures is singled out as a modern technology of linguistic and sociocultural competence and other modern means of forming linguistic and sociocultural competence in institutions of higher education.

The third section is theoretical, dedicated to preparation for trial training, the course of trial training and the conclusion and conduct of an out-of-classroom event for undergraduate students on the topic: "Two worlds - two cultures" using a cultural assimilator.

Wondershare PDFelement

The master's qualification work together with the list of used sources and appendices is 85pages. The list of used literature includes 63 sources.

Key words: linguistic, sociocultural competence, dialogue of cultures, extracurricular work, extracurricular activity, undergraduate students.

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики: науковий журнал / редкол. В.І. Кушнерик та ін. – Чернівці : Видавничий Дім «Родовід», 2016. – Вип. 11-12, Ч. 1. – С. 44-47

2. Бігич О. Б. Кліпове мислення vs. учіння студентів / О. Б. Бігич // Сучасні напрями викладання гуманітарних дисциплін у середніх та вищих навчальних закладах : мова, література, історія : Матеріали IV Міжнародної наукової конференції. – Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 17-18 квіт. 2014.

3. Бігич О. Б. та інш. Кейсова і подкаст технології формування міжкультурної компетентності : колективна монографія / О. Б. Бігич, Д. А. Руснак, В. В. Стрілець, Т. І. Коробейнікова, О. В. Ярошенко, В. Д. Ігнатенко / заг. і наук. ред. О. Б. Бігич. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2017. – 160 с.

4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів– К. : Ленвіт, 2013. – 590 с

5. Бігич О. Б., Волошинова М. М., Глазунов М. С. та інш. ; Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу: за результатами науково-методичних досліджень : Колективна монографія / [за заг. і наук. ред. О. Б. Бігич]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – 148 с.

6. Бігич О. Б., Майєр Н. В., Руснак Д. А. / за заг. і наук. ред. Бігич О. Б. – К. Теорія і практика проведення позааудиторної роботи з іноземної мови: сценарії заходів французькою й іспанською мовами: Колективна монографія : Вид. центр КНЛУ, 2016. – 111 с.

7. Бігич О.Б. Методична скарбничка вчителя / викладача іспанської мови: формування лінгвосоціокультурної компетентності, 2017.

Wondershare PDFelement

8. Бронетко И. А. Формирование лингвосоциокультурной компетенции учеников на уроках английского языка / И. А. Бронетко //ScienceandEducationaNewDimension. PedagogyandPsychology. – 2014

9. Верещагин, Е.М., Костомаров, В.Г. Лингвострановедческая теория слова / Е.М.Верещагин, В.Г.Костомаров. М., 1980.

10. Верещагин Е.Н., Костомаров В.Г. Язык и культура: лингвострановедение в преподавании РКИ. М., 1990.

11. Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов». – Вип. 82. Педагогічні науки, 2015. – С. 4-8.

12. Выготский Л. С. Педагогическая психология / [под ред. В. В. Давыдова]. – М. : Педагогика, 1991. – 480 с

13. Городецкая Л. А. Лингвокультурная компетентность личности как культурологическая проблема: Дис. … докт. культ. наук: 24.00.01 / Городецкая Людмила Александровна / Моск. гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. – М., 2007. – 322 с.

14. Деменкова Н. Д. Внеаудиторная работа в профессиональной подготовке учителя иностранного языка : монография / Н.Д. Деменкова; Алтайская гос. академия образования им. В.М. Шукшина. – Бийск : ФГБОУ ВПО «АГАО», 2013. – 178 с

15. Деменкова Н. Д. Реализация системы воспитательной внеаудиторной работы в профессиональной подготовке учителя иностранного языка : автореф. дис. …канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Н. Д. Деменкова. – Новокузнецк, 2007. – 21 с.

16. Дружинина Р. В. Внеучебная деятельность студентов как средство повышения качества профессиональной подготовки в вузе (на материале английского языка) : автореф. дис. … канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Р. В. Дружинина. – СПб., 2010. – 24 с.

Wondershare PDFelement

17. Захаренкова М. Н. Внеаудиторная работа студентов старших курсов в системе профессиональной подготовки учителя / М. Н. Захаренкова, Н. Н. Зыкова // Проблемы профессионально-педагогической направленности в преподавании иностранного языка как специальности: республиканский сборник. – Горький, 1981. – Вып. 3. – С. 123-134.

18. Зимняя И. А. Педагогическая психология : [учебник для вузов] / И. А. Зимняя. – [изд. второе, доп., испр. и перераб.]. – М. : Логос, 2000. – 384 с.

19. Зимняя И.А. Личностно-деятельностный подход с позиции обучающегося / И. А. Зимняя: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://algebra-5.narod.ru/index4.htm

20. Зимняя, И.А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке / И.А. Зимняя. М.: Просвещение, 1985. - 241 с.

21. Иконникова С.Н., Соколов А.В. -М. Методология и методы исследования культуры, 1984. 160 с.

22. Інновації в освіті: сучасні підходи до професійного розвитку вчителів іноземних мов: Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. – С. 48-51 http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/654

23. Іноземні мови. – 2015. – № 1. – С. 3-7 Навчання іспанської мови школярів у контексті культурологічного підходу (тема «Las Navidades»)

24. Інформаційні технології і засоби навчання. – 2019. – Том 70. – № 2. – С. 165-179 (співавтор - Д. А. Руснак)https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2440/1464

25. Клиповое мышление. Что это такое? : [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://shkolazhizni.ru/archive/0/n-8011/

26. Маслыко, Е.А. Пути формирования мотивации овладения студентами иностранным языком.//Мотивационные аспекты профессионально-ориентированного обучения иностранному языку в вузе : межвуз. сб. науч. тр.

Wondershare PDFelement

27. Миролюбов, А.А.Культуроведческая направленность в обучении иностранным языкам / А.А.Миролюбов // Иностранные языки в школе.2001.-№5-С. П-15.

28. Онкович Г. В., «ДІАЛОГ КУЛЬТУР» ЯК СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ 2011

29. Позааудиторний захід з іспанської мови для студентів-філологів «Películas de animación – los ganadores de los Premios Goya»

30. Попова В. И. Внеаудиторная деятельность студентов : теория и социальнопедагогическая практика : дис. … докт. пед. наук: 13.00.01 / Попова Валентина Ивановна. – Оренбург, 2003. – 332 с.

31. Ризаева, Д. Ш. Linguo-cultural competence and competence: reflection of terms in methodological dictionaries / Д. Ш. Ризаева. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2019. — № 12 (250). — С. 139-141. — URL: https://moluch.ru/archive/250/57454/

32. Серебрянська А.О., Серебрянська Т.М. Іспанська мова для початківців 2009. – 544.с

33. Фурманова В.П. Межкультурная коммуникация и культурно-языковая прагматика в теории и практике преподавания иностранных языков. М., 1994.

34. Якушина Л. З. Связь урока и внеурочной работы по иностранному языку (на метариале учебных комлексов по немецкому языку для V-VIII классов средней школы) / Л. З. Якушина // Иностранные языки в школе. – 1975. – № 5. – С. 31-40.

35. Bernd Müller-Jacquier Linguistic Awareness of Cultures. Principles of a training module. In: Kistler, Peter, Konivuori, Sini (eds). From International exchanges to intercultural communication: combining theory and practice. Jyväskylä: Univ. of Jyväskylä, 50-90

36. Elena Antonovna TULUSINA1 Aida Gumerovna SADYKOVA Zarema Mukhtarovna ZARIPOVA Charles Frederic CARLSO LINGUOCULTURAL COMPETENCE AS A BASIS FOR FOREIGN

Wondershare PDFelement

LANGUAGE PROFICIENCY – URL: file:///C:/Users/hp_core7/Downloads/Dialnet-LinguoculturalCompetenceAsABasisForForeignLanguage-7874990.pdf

37. Estébanez, P. (1985). Teoría de la Educación. Editorial Trillas: España

38. https://create.kahoot.it/details/trivia-sobre-el-dia-de-los-muertos-espanol/84acb714-f644-40f9-a00c-4b9229ae0361

39. https://hablacultura.com/cultura-textos-aprender-espanol/costumbres/dia-de-muertos-en-mexico/

40. https://kahoot.it/challenge/?quiz-id=a1f73957-d7b0-43d6-8548-ab6f252f5c32&single-player=true

41. https://kahoot.it/challenge/?quiz-id=ae37e651-4f7e-4ab4-b07e-dfbf476b6d4b&single-player=true

42. https://latomatina.info/la-tomatina/

43. https://play.kahoot.it/v2/?quizId=9420ebf7-5fee-42c0-947c-ddf417ba6045

44. https://prezi.com/vk2bo7hzquxl/presentacion-de-dia-de-los-muertos/

45. https://www.britannica.com/topic/Fiesta-de-San-Fermin

46. https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages

47. https://www.donquijote.org/es/cultura-espanola/fiestas/tomatina/

48. https://www.elespanol.com/social/20181217/figura-caganer-enamora-britanicos/361464949_0.html

49. https://www.hellabasque.org/hemingway-san-fermin/

50. https://www.hellokids.com/c_26685/free-online-games/kids-puzzles-games/day-of-the-dead-free-puzzles/day-of-the-dead-altar-puzzle

51. https://www.hellokids.com/c_26686/free-online-games/kids-puzzles-games/day-of-the-dead-free-puzzles/day-of-the-dead-painted-skull-puzzle .

52. https://www.laclasedeele.com/2022/09/geografia-en-clase-de-espanol-paises.html?m=1

53. https://www.metropoliabierta.com/vivir-en-barcelona/frida-kahlo-

Wondershare PDFelement

rosalia-thunberg-mujeres-destronan-caganer_21313_102.html

54. https://www.pamplona.es/en/turismo/sanfermin/hemingway/fiesta

55. https://www.profedeele.es/actividad/paises-hispanohablantes/

56. JANA M. SAFRANKOVÁ, MARTIN SIKYR (2016). The study of university students' motivation. International Journal of Teaching and Education, Vol. IV(4), pp. 48-59. , DOI: 10.52950/TE.2016.4.4.004

57. La importancia de la identidad cultural para los estudiantes del nivel básico para optar el grado de bachiller URL:https://hdl.handle.net/20.500.12727/8707

58. Laurencio, C. A. (s. f.). Identidad cultural y educación: una relación necesaria. Universidad de la Habana, CEPES: CUBA

59. Melnychenko H. V. Communicative approach to developing linguocultural competence of future foreign language teachers via the course “linguistic country studies” / H. V. Melnychenko, V. Radkina // Modern tendencies in the pedagogical science of Ukraine and Israel: the way to integration. – 2018. – Ariel. Issue №9. – pp. 147-152.

60. Nelson Martínez Identidad cultural y educación URL: http://www.redicces.org.sv/jspui/bitstream/10972/2055/1/3.%20Identidad%20cultural%20y%20educacion.pdf

61. PAULO FREIRE’S CULTURAL IDENTITY AND EDUCATION: REFLECTIONS AROUND THESE CONCEPTS URL: file:///C:/Users/hp_core7/Downloads/icosta,+articulo+2+revista+10%20(1).pdf

62. REBECCA LYNN PAMRON; THE CULTURE ASSIMILATOR: A TOOL FOR TEACHING CULTURE IN THE COMPOSITION CLASSROOM Wisconsin, 1987

63. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text

Wondershare PDFelement

Додаток А

Питання до анкети-опитування студентів бакалаврату щодо актуальності проведення поза аудиторних заходів

1) Ви навчаєтесь на курсі:
2) Чи задоволені ви проведенням позааудиторних заходів в університеті?
3) Як часто ви маєте змогу відвідувати позааудиторні заходи?
4) Чи вважаєте ви актуальним проведення позааудиторних заходів з першої іноземної мови?
5) Які заходи здаються вам найбільш актуальними?
6) Чи цікаві позааудиторні заходи краще б мотивували б вас до вивчення іноземної мови та культури?
7) Чи готові ви особисто долучатися до організації таких заходів?

Wondershare PDFelement

Wondershare PDFelement

Додаток Б

Питання анкети на визначення рівня мотивації студентів молодших курсів

1) Чи є ви вмотивованими до навчання?
2) Що саме вас мотивує?
3) Що вас, навпаки, демотивує?
4) Чому ви обрали саме цю спеціальність?
5) Які ваші очікувані досягнення на старших курсах?
6) Чи достатньо вам неформального спілкування з одногрупниками?
7) Які психологічні бар'єри, які перешкоджають навчанню, у вас є?
8) Можливо, ви б хотіли щось додати. Дякую за увагу!

Wondershare PDFelement

Wondershare
PDFelement

Додаток В

Питання анкети на визначення рівня мотивації студентів старших курсів

1) Чи є ви вмотивованими до навчання?
2) Що вас мотивує?
3) Що, навпаки, демотивує?
4) Чого ви очікували від навчання, будучи на першому курсі? Чи збулися ваші очікування?
5) Чи достатньо вам неформального спілкування з одногрупниками?
6) Які психологічні бар'єри, які перешкоджають навчанню, у вас присутні?
7) Чи дав вам університет можливість самовираження?
8) Якби був шанс почати все заново, чи поступили б ви сюди ще раз?
9) Чи плануєте продовжувати навчання в магістратурі в нашому університеті?

Wondershare
PDFelement